

Wennaan Baoobo

Risaar A. Bennett

WENNAAM BAOOBO

Richard A. Bennett

Version: Moore

Cross Currents International Ministries

www.ccim-media.com

Trans World Radio

06BP 2131 Abidjan 06 Cote d'Ivoire

telephone: (225) 22 49 03 01

fax: (225) 22 49 03 02

email: [info\(5\)twrci.org](mailto:info(5)twrci.org)

Edition originale: Your quest for God
Edition en fran9ais: A la recherche de Dieu
Copyright: Cross Current International Ministry
Distribue par: Trans World Radio
06 B. P. 2131 Abidjan 06
Cote d'ivoire
Tel: (225) 22 49 03 01
Fax: (225) 22 49 03 02
E-mail : [info\(g\)twrci.org](mailto:info(g)twrci.org)

Traduction Moore: Pasteur Daniel DELMA, Burkina Faso
Supervision : Rev. Abdoulaye Sangho

ISBN 285509 0857

Edition originale: Food for Faith
Edition en francais: Pour bien Nourrir sa Foi
www.ccim-media.com

KOEESA SEN NE ZIIS NINSI

1. wennaam beenie ?.....	7
2. Bumb ning sen <i>Ist</i> yamb suga wɛɛnge wa yaa sen na teege ?	13
3. Wennaam yaa wan-wana ?	25
4. Boe n welgd ninsaalba ?.....	33
5. Yella men yegr bee yɛ ?.....	45
6. Boe ying ti neba rikd sor sen ka zemse ?	53
7. Wennaam sid nonga rnaam ?	63
8. Ned yita wan n lebg wennaam yira neda ?	75
9. Larezuge?	85

Depot legal: 2eme trimestre 2006 Edition
dirigee par Sangho Abdoulaye Imprime par
CEVAO a Abidjan, Cote d'ivoire

SEN DENG KOŁŁGA MENGA

Yamb sa n w aya y yembr n tagsde, n zar ne mosa zamaana burga, la tuum wusga ned sen ka toe n bang n baka burga, la y zar ne neba tagsg toay-toaya sen segd taaba, boe yell la yamb tagsda ? De yinga yamb sokda y meng wennaam sa n beeme ? La sa n yaa ti b beeme, yamb nonge lame ti b veneg b meng ne yamb b gom ne yamba ? De yinga yamb yame wa, yaa wa bumb n paog yamb bii ? Mam mii hakuk ti yaa woto, bala, b naana yamb ne ko-yuud a woto y puge. « Bon-kang » sen paog yamb t'a sa n ka be bi yaa wa wiuug n be n ka noom yamba, yaa wennaam.

Sen paase, yamb sen dat ti dat ti baan la tirlem sind yamb rog-n-mika la y lagm-n-taar ne neb a taaba ka na n taal coore, yamb sa n ka ya soab ning sen ya b yembr n toe n pids bon-kang «sen ya sug weenge bumba » y vuma pvge ye. Mam teegda m sen ya televiseo pvge yuum a wan sen looge, koeeg sen boond ti «Bumb nins b sen gomd wa puge wa », la dag n yaa a Solzenitsin la b seg badaara. Farans neba sen sogs-a bumb wusg t'a leo lesr a taab wall sen yud woto, a wa n yeelame yaa : « Ned ba a ye ka sok sokr meng-menga ye ! Nasaar tens yel-mengra yaa sug pvge yelle.

Zu-buko, wa a Sarle Kolson sen gom a yaolem sebra puge n yeel ti: "... tond yuum kobs pissi soaba bumb ning sen welg-a ne a taaba, yaa a neba sen yak yam n kus yam gomd ning sen zind zamaan wok n yete ti nebs a n dat ti zems-taab la tirlen zind b suka, kal wen-tuudem kees a toga."

Zezi yeelame yaa : "Ko-yuud sa n tar neda, bi a wa mam nenge n way u." seb-bil kanga a Risaar Benet sen guls ne a suur faa wan a n wilga yamb sor ning sen tat Wennaam nenge wa, la y sen na n maan to-go n paam lagm-n-taar meng-meng ne bamba.

A risaar ne a Doroti Bennet tara bangr sen sek ti tae yamb y Wennaam baooba puge. Yuum wusgo, b saaga duni n tall raop la pagb ne kamb n keng Zu-soaba nenge wall b song-b ti b peneg bamb n yud panda. B yaa nin-vus sen ya kaset damb ne "ned sen kend ne Wennaam to-to", la b yaa nebs en bang ti b sen vi wa yaa Wennaam yinga. Toeeme ti neb nins sen gulsd duni wa kibara ka na n bang b yell ye, la Wennaam mii b kenda teng zng ka was en worn biis ninsi. De taa ne su-noog la zu-noog ne maam ti wilg neb nins faa sen kend vuma sor sen ya toog la sen namsd neba zuga ti b ges sebra t'a na n song-b lame. A na wilga yamb so-songa sen teesd kiren-songa, n kitd ti yamb sen baood ne y suur faa n ta ziig sen ya a ye n ya soma wa, bi y nenga tees be.

David Barnes

WENNAAM BAOOBO

A Risaar A. Benet

PIPI KOEESE

Maam ne m pag a Doroti sen saag duni wa wakate, d paama zo-ramb wusg d vuma so-bed la a so-booneg zutu. Yaa rog-n-mik buud toay la neb buud toay-toay neba, nebs en paam zamsg buud toay-toaya.

Tond ka teed ti tond sen seg nin-kaensa faa way u ne segb bal ye. Tond ka teed me ti yu ne segb bal la yamb paam seb-bi-kanga n zaad y nuge wa ye.

Yuuma faa puge, bumb ning tond sen sos ne d zo-ramba a yell n yuda yaa tond Wennaam baoba, Mosa, tond boosda Wennaam puusg pug ti seb-bi-kanga tall yood ne yamba.

Sebra sen guls pipi wakata ti tond pud a your ti **Wennaam baoba**, dag n yaa sen na n peg Zusoaba la d puus-b barka. Yaa seb-kang la tond maneg n gulsa. Wakat ning maam ne a Doroti (kaadem yuum 25) sen boond ti wanzurf kaadem kibsas sen kolge, tond dag n soka d mens d sen na n puus Wennaam bark ne d suura faa to-to bamb maan-neer tond yinga yinga.

La sor ning tond sen na n tu ti yi soma n yud yaa ti guls koeeg sen na n wa ne beoog na yi neer la suur laafi saagr neba puse, n guls sebra bamb 25.000 n put-ba - dat n togs ti neb 1.000 kaademayuumd faa yunga.

Wennaam ninga nonglem tuum-kang bark waket ning tond sebra sen dagn baood a sor duni faa puge wa. Neb nins faa sen karem Wennaam baooba ti b vuma nao-kendr tek ti b gusl seb wusg n turn tonda, tond suura yu noog wusgo. Seba 25.000 puu ten wusg pus ti sa.

B kosa tond ti d rees sebra ne buud a tab goama. De tond yala yam n n ages bumb nins tond sen gulsa, la d boosd Wennaam ti nebs en be Erop la afrik la duni faa sen na n paam leokr ne b "Wennaam baooba" soor tar paoosgo.

Maam ne a Doroti dat n beda ka n puus wennaam bark b nonglema yinga, la zo-ramb wusg nins sen puus tond yinga la b willg tond nins sen maan b vuma puge wa yinga. Tond yeta d zoramba faa ti "barka". Tond sen seb-kanga n ningd ningd wennaam nuge ti b na ning neba bark wa b sen data, tond mime ti d zo-ramba maan-sida na n womda biis n paade.

SAPLTRA 1

WENNAAM BEEME ?

Toe ti yamb vuma puge, yamb zoe n piuuga wakat ti yamb get ti y vuma ka leb tar yoodo, ti yamb samb ne wennaam nonglema, la ka bal ye, y samba ne wennaam menga belem.

Wennaam sebra puge, b ka bilg wennaam belma, wall b mak ti wilg ti b beeme ye. Yaa sida. Wennaam sebra pipi gomd yu : Hal singr wende, wennaam nana yingr la tengra¹. Yeelsem kanga sen ya soma wusga yaa nana bala, la a yaa zulunga. A yetame ti wennaam beeme la ti yaa bamb la duni wa Naanda.

Yuum wusg sen loge, mam paga dag n soo tuum hospital a ye sen tipd tagsg baasa puge, la hospital-kang your yii wusg Erope. Daar a yembre, tagsg bag tipd a ye sen yet t'a ka teed ti wennaam beeme goma ne a Doroti a teebe yelle.

A Doroti yeelame yaa : "logtore, yamb mime ti yamb sen zams n mi bumb ning y tuumda weenge wa puge, mam waoogda yamba. Neba nanda yamba y sen ya lekoll kaseng sen boond ti Fakulte wa Karen-saamba yinba, la neba puta yamb yuura ne waoogr y logtoemda tuumd weenge. Send eng yamb sen na leb n yeel ti y yaa ned sen ka teed ti wennaam beeme, m boosd-y lame ti y

Singr 1.1

rik wennaam sebra n karem ne ratem ning tuud yamb sen tar n baood bangr ninsall tagsg bag weenge wa ».

Wakat kanga, a Doroti teeg-a-la baad-ramb keer yelle, nebs en toog n yi roog ning b sen ningd nebs en ka toe n paam laafi wa, wennaam panga sen wan e tek-yeeds b vuma puge wa yinga. A puda ned a ye bi neb a yiib yuya, b tekra sen yi zang fasi ti b toog n leb n sing b tuum yesa. A Doroti wilga yenda nin-bamb sen maan to-to n bang wennaam, bangr sen ya suur zi-lenge bangre. Logtora meng ra mime tin in-kaens ka spaam songr ne yaolem nao-tuuds sen keed ne tagsg bag tibsga ye. Ye sen yet t'a ka teed ti wennaam beeme la a ya logtora, ye ra ka toe n bilg bumb ning sen wa-a ne tekr ning sen zind-a baad-ramba wum puge wa ye.

Sos-kang baoosg wakate, logtora sen dag n yeel a Doroti t'a ka teed wennaama, a kosame t'a puus wennaam a yinga, la a kaabame t'a na n karma wennaam sebra ti yam-yoog kae ye, la yaa pipi ye sen na n karem wennaam sebre.

Logtor ning sen tipd-a tagsg baasa sen maag a meng n karem wennaam sebra soma semrnend a yopoe tore, a yeela a Doroti ti ye ka leb n teed ti wennaam ka be ye, bala, a paama suur kaset a to ne wennaam yelle. La yell a ye n namsd-a, bala, a ra veeneg t'a sa n yak yam n na n tu wennaam zanga, dall a sak ti bumb wusg tek a vuma puga.

A yeelame yaa : "Mam yella ka leb n ya ninsaal bangr ye, la m na n yeelame t imam ka segl n sCumule n na n sak tekr nins sen tog n zind mam vuma puge wa, mam sa n lebg teed sid-sid ye ; »

Tond puusa logtor kang sen ya d zoa wa ying yuum piiga, la tond deega a sebr a sen guls n yet tond t'a yaka yam zang Zu-soaba ying n lebg teeda. Yaa su-noog meng-menga, la ka yi lingr ne tond ye, bala, tond da mime ti "*vaa bumb ninb ned sen wumda n wat ne teebo, la bumb ning a sen wumda yita wennaam goamapuga.*"~

Sen na yilg n song tondo, wennaam ninga kaset tond su-zulunga puge ti bamb beeme. Neb n *yakd* yam ti b kon te wennaam ye, la ninsaal ka zind ten-kanga zug n dag n ka toe te wennaam ye.

Bumb wusg la wennaam maan n wilg ti bamb beeme, baa tond sa n ges duni tond sen be a zuga pug bala. Mosa bangra sen keed duni way el-sogdsa puse n veesde n gete n paasde wa, ned sa n wa yete ti bon-kaensa bee a woto bal n ka tall naanda, yaa wa yalem-goama. A kon wa ninsaal tagsge ti yell ti silg boond ti navet n kuiis yingr lug-lugra zekd n teesda sa-gana, n wa ti gilgd tenga zuge n sokde, n wa lebg n wat tiimst teng zug ka wakat ning la ziig ning b sen da pind n yaka, a toor bala, ti neb sen tall bangr ne gulb yelle, la nug tuum-mitb la geel-mitb toog ka ke bey e, yaa woto me ne windga sen zekda, la seeda ne sipanda sen gilgd la b wate wa, la yuum-todsa, la bon-booneg nins sen sogd taab n lebg bumb ned sen toe n ya wa, la pang ning sen takd bumb n wat tenga, la nonglem panga. Bon-kaens faa ka toe n boe, ti ka wennaam n dat ti b zindi la b naan-b ye.

Sambg ka ti yaa tile ti ned paam teeb wusg n toog n te ti naonega yu « bumb n pusg » bal n wa ne sen be wa faa, n yud ti paam teeb n te wennaam sen ya naanda

-Romdamb 10.17

ye, bala, gulb ka be ti gund ka zind ye. Baa buvernema ning sen kUSD ti wennaam ka be wa kisa sid ne duni yel sen tuud taad n zemsd taaba, wakat ning a sen tumd ned ne silg saase wa. Yaa neb nings sen yik n be yingra sen n tu zems-taab la tu-taab tooda la b na n legg n sig teng ne yoor la laafi. De nin-kaens sen kit sid ne duni wa belem tooda sa n todg soab ning sen ya-a kaseng n yud faa, sen ko-a to-kaensa la b mag bumb faa ti faa zems la b tuud bamb sen ko noor ninga, ka manesem sen tuud mi-m-neng ye.

Tond faa mii pan-saamdng ning sen yit bomb atomic sen pusg puge. La geendba geelame n mik tin if kamsg faa puge, windga sen yiisd pang ninga tata bomb atomik ramb tus-kuum naoor 5 000 runda. La tond sa n dik windga n mams ne ads a tab sen yiisd panga, d mikdame ti windga yaa bilfu. La tond ka mi adsa soor meng ye. Baa ne tond sen ne ads tus-kuuma, yaa wa tond sen new a ka fi bumb nins d sen ka mi wa seege ye. Neb nins sen yigd n badsd asda mii runda-runda ti yilg n paam pang sen zem pang ning sen yit yuum-todse wa, yaa d paam winds tus-kuum a yembre panga. Pang a woto na n yit wan n bee ti ka naand pang sen ka tek ka zindi ?

Bumb nins sen nana wilgda tond naand sen ya wennaam, wennaam, sen toe faa, n kitd ti bumb faa tuud a sore : *"De, bamb ka toe n paam bumb n dod n yi ye, ti boe, bumb nins sen naam hal duniya naaneg wakata pukda wennaam zemsg nin sen ka toe n ya ye, la bamb panga sen ka seta, la bamb wenego, hal ti b lebg veenes*

wa nin sen toe n ye. »³ Veeneg fasi wa, neb nins sen ka teed wennaama ka na n ya bumb n dod n yi ye.

Neb wusg n be ti b sa n yals n ges viu-yaolenga la bumb faa sen tar a sor n tuude, la pang ning wennaam sen naan ti bee wa, b mikdame ti banib mensa bilfu, n ka tar voor meng ye. Israyell rim a Daviid paama tags-kang wakat ning a sen yeel ti: « *Man sa n ges saasa sen ya yamb nus tuumda, ne kiuuga la adsa yamb sen ning b ziise wa, ninsaal yaa boe ti yamb ter a yelle ?* »⁴ Runda-runda, tond bangra ne adsa yella lebga kaseng-kasenga, sen sung ne waket ning get-yug getsa sen kitd ti tond yaaba ne duni wa teeda paas naoor 500 000 wa, ti satelit-ramba sen yi ka n ti good saase wa tumd foto-ramb teng zug ka wa. Re kitame ti tond me paamd tagsg ti sok sokr ning a daviid sen dag n soka : *"yita a wan ti wennaam sen naan bon-kaensa faa wa toe n le tagsd mam yelle? "*

Zamaan ning yug-getsa sen be wa, bon-booneg ti looga me gets beeme. Bumb nins d sen yat booneg ti looga puge wa yaa bon-yeed wa saase bon-yooda me. Veenema ne a panga faa ka toog n na n puk bon-booneg ti looga ye. Bon-booneg ti looga neere la b sen ya to-to, la b sen tar soy n tuude la b panga.

Yamb sa n mi n wa sokd y mens y mens ti singame ti wan ti wennaam wa tags yamb yelle, bi y bang ti welgr ning sen be pang ning sen zaad duni wa t'a be a ziige wan e pang ning sen kitd t'a pusga yaa bilf n yud makdg nif sen toe n yande. La yamb sa n peneg netoro-

³ Rom damb 1.20

⁴ Yun-song 8.3-4

ramb la poroto-ramb sen be atom puge wa n zems makr ning d sen gom a yella, pusgr n na n pusgi, bomb pusgri. Wennaam nife wa, bumb ning sen ya-a bilf ti looga me tara a yood wa bon-kasenga. Tond sa n wa sokd ti "ninsaal yaa boe ti yamb ter a yella", sen kengd pelg yaa ti ka bedrema yell la d gomd ye. Bumb ning wennaam sen get n narid tonda yaa toor zang fast. Wennaam pukame ti tond bang bumb ning sen kit tond tar yood bamb nife wa, la bamb sen get tond ti be yood ne bamb to-to.

Bumb nins sen nana wilgda wennaam sen ya naanda, n kit ti bumb faa tuud a sore, la b kit ti pang bee. La wennaam menga yaka yam n na n veneg b meng wa wennaam sen ya nonglem soaba, la nimbaan-zoeta, n dat tond ne neere. La sen na yilg ti yamb toog n ya wennaam a woto, kal sen taet-a yamb suga weenge wa yi ned y sen toe n teeg fast.

SAPITRA 2

BUMB NING SEN T&T YAMB SIIGA WEENGE WA YAA SEN NA TEEGE?

Sen ka kaoose, kiba-kitba seb wilgame ti radaar sen saam n kit ti silg a yembr saam n ku neb nins faa send a be a puge wa. Baoosgo, silga saoon-kang sen saam neba wilgda bumb ning sen na n maan wakat ning ninsaalba sen na n teeg sug weenge radaar sen tar-b n dabd saong ziige wa bilf bala.

Tond zamaana, koes wusg sen kUSD taaba la sen tudgd neb n zekde, ti koeeg faa yet ti yenda a ya sor sen tat wennaam nenge. Ned na n maana wan n bang sor ning a sen tog n tu ? Yamb wennaam baooob puge, bi y da saag n bas ti koeeg sen tudgd neba tae yamb ye, bala, a sen na n wa ne bumb nins yamb zuga yaa wakat sen kon sa yinga.

Angilinteer balem-naab a Galadston sen zind yuum kobs 19 soaba wakata gulsa woto : « Band ning sen be wennaam sebra puge wa yaa toor ne a taaba, la viuug ning sen be yenda ne seb a taaba sen wagsd ne ye wa yaa kaseng wusgo. » La a Abraham Linkoln yeelame yaa : "Mam teedame ti wennaam sebra la kuun-song sen yud faa wennaam sen ko ninsaalba." **Baa ne duni-kasems wusg sen kis wennaam sebra kaset, sebra meng ka baood tin ed kis a kaset ye. Baa ne neb wusg your sen**

yi sen kis kaset n wilg ti wennaam sebra yaa soma wusga, sid-sida, wennaam sebra teega a nieng sen kit a nieng kaset.

Rim a Daviid suur da keema ne a sug puge teta t'a toe t'a toe n teeg-a. A gulsame n yeel yaa: *yamb goama yaa fitil mam naoa yinga, la veemen man sor zugu*⁵. Runda, ninsaalba mikdame ti b toe n kisa sid ne wennaam sebra t'a tae-b n keng wennaam nenge. Duni wa seba b sen gulsa faa puge, wennaam sebra ka wend a taaba, baa ne neb nins sen nadg pang n mak n na n yeel t'a ka soma wa.

La neba send at n bang hakuk ti wennaam sebra yaa toor ne a taaba la a yaa sida, wennaam ninga b ban wusg be sen wilgd ti sebra sid yaa bamb goama. Ned ning faa sen na n maag a meng n vees n gese, n karem wennaam sebra la a karem seb a taaba n gesa, a na paam kaset ned sen ka toe n kus *ti guls-somya faa yaa wennaam n ko ti b guise*⁶.

Sa n dag n yaa nin-yend n guls wennaam sebra, dag n kon yi lingr ne tond ti ya t'a yaka koe-zuta n maag a meng n bils-b n tong tab soma yell faa ne a pugdg ye. Yaool n ka nin-yend n guls sbra faa ye, la yaa gulsgdb toay-toay sen tall dog-n-mik toor-toore, la b yu yuum kobs wusg neba. Baoosgo, a pukda sid sen keed ne wennaam yelle, n ka tekde, n tuud sore, n ka tar to ye. Yowa menga seka ned na yals n ges-a. sen paase, neb nins sen gaasd teng n baood yel-kuda sen busa yata bon-paals toay-toay sen kit kaset ti bumb nins sen guls

⁵Yun-songl19.105

⁶2Tunote3.16

wennaam sebra puge wa yaa sida, bumb keer sen dag n maan ti neba reng n gest-b wa laad bumba, mosa nebs en gaasd tenga maasem yinga, b bangame ti yu sida. Wennaam sebra sid yaa wennaam sebr wennaam koes sen be a puge neba buud faa yinga.

Ad mamsgo: yuum 1868 wa puge, Almay ned a Keleyin sen tog sor keng n ti gesa Moaab ten-kudga b sen boond mosa ti Zurdani wa. Be, a yaa teegr bumb Moaab nab a Mesa sen guls gulsem runis pis-ta la a naase. Guls-kang teegda ye sen yik n kus Israyella. D yata a Omri ne a Ahaab yuy 2 Rim-damb 1 puge, la b bee teegr bon-kang zugu. 2 Rim-damba sebra pug ne teegr bumba zugu, b yeta tond ti Israyell rim-damb kaens ra ti zab n deega Moaabe. Bumb wusg b sen ya mosa kita kaset ti bumb nins wennaam sebra sen gomd b yella yaa sida.

Baa ne wennaam sebra sen ya wennaam sebra, neb keer wennaam n basd-a lame, la yaa neba tagsg sen yet ti ninsaalba welga sags a yiiba yinga. B yeelame ti sak a yembra yaa bang-beda ramb sen ka teed bumb b sen ka ne ye. La sak a yembra yaa teedb nins sen ka rat n yat bumb nins sen new a. tags kitame tin ed sa n ya bang-bed soaba, ba a sa n dat n te me, a ka toe ye. Baoodb wusg kusda bilg-kang runda. Wennaam sebra ka sebr sen wilgd bumb nins sen be tin ed toe n yaw a bal ye. Neba ka kUSD koes nins sen be wennaam sebre wa n gomd bumb nins sen new a yella ye. La wennaam sebra sen yogend bumb faa wa yinga, a yuda bangr sen toe n tae wa ziig sen zara.

Bangra ka toe n wilg bumb ning ying sen kit ti tond be ten-kanga zuga ye. A ka toe me n wilg tond bumb ning sen maand teng zug vuma zuge ye. A ka toe yss me

n wilg vuma voore, la ninsaal yood sen zem a scab ye. Ti f yam weak wusg wall a ka wek wusgo, kal f paam wennaam meng songr n toog n bang-ba. Yaa renda ying n kit ti gom-mit la geel-mit la geel-mit a Beleens ya Farans neda yeel yaa : "Ninsaal wumb toogr sen ti yud faa yaa a sen wilg tond ti tond wumba tara ods a sen ka toe n gandge." Wennaam sebra sa n dag n ka bee, tond dag n kon paam leokr ne sok-kasems nins sen keed ne vuma yella d sen toe n teeg ye.

Mosa, d zams bumb a yiib ying sen kit ti tond teed ti wennaam sebra yaa wennaam Goama. Pipi bumb yaa b pind-bangr goama sen paam pidsg wa b send a pind n yeela. Yiib-n- soaba yaa bumb ning sen maan neb nins sen deeg koeega wa sida vum puge ti ya soma n tar panga.

Wennaam sebra pind-n-bangr goama sen pids wa b send a pind n yeela.

Sen kolg tond faa tara ratem ti bang bumb ning sen na n paam tond nindaare. Wennaam sebra puka bon-kasems keer sen na n maan nindaare. B gulsa bamb wusg yell veenega. Toe ti yamb paam ratem ti sok woto : "yamb yita wan n bang hakuk tin a n yu woto ?"

Sen na n yilg n leok sok-kanga, d mams yamb sen na n good teng yamb sen zi n keng puge. Bumb nins sen tet yamb yaa tenga gulb sebr sen be yamb nuge wa. A yi ti zaame, yamb mikame ti y toee n teega sebra, a sen wilg ti kuilg n be ziig ninga, yamb yaa kuilga ne ten-bil ning yamb sen guse yunge wa. Runda, yamb yaka yam ne soy ning y na n dika. Yamb sen tees ziig ninga, yamb nan ka mi-a ye, la yamb sebra wilgdame ti yamb sa n wenemd goabga, yamb na n yaa weo-bil n yaool n ta bag-

kasenga. Yamb sa n dat n ya baka, boe la yam na n mane ? Mam teedame ti yamb na n tuu sebra sen yet yamba, n wenemd goabga. Yamb na n kisa sebra sida, y sen ya zaame t'a sen gom ziig ning y sen dag n ka wa yella yu sida ying bala. A wilga bumb ning y sen na n ya send eng y sen na n tae wa, la a ka tudg yamb ye.

Wennaam sebra pind-n-bangr goama sen pids wa b sen dag n yeela kepi wa wilgda veeneg ti sambg kae t'a sid yaa wennaam Goama. Seb-va-nens kaensa puse, tond yata pind-n-bangr goam wusg sen pids kepi wa b sen pind n togs yuum kobs sen deng a raara.

Pind-n-bangr gom-kaens goma bumb faa yelle, neb buud faa sent eng zuga yelle, la sa n yaa ne Israyell la yaang sene yella, b wilga b yela faa veenega. Goam sen pind n gom Mesi wa waoonga yella taa kobs wusgo. Pind-n-bangr gom-kaens zoe n pids n loogame, la yaa renda n song tond ti d bang a send a xilg bumb nins faa sen na n zind wall maana, baa ne sen wend b ka voora yu kepi-kepi. B wilga Mesi wa rogem yelle, b vum la b kuuma yelle. Tond sa n teeg bon-kaens b sen gom b yell ti kel n tu zanga, tond toee n teeme ti wennaam sebra sen gom nindaar yella na n sid yu woto bala. Yuumd faa, bon-paals n pukd n wilgd ti wennaam sebra goam yaa sen mate.

Lekoll karen-saafnb kaseng a wilbuur-simit zamsa wennaam sebra a vuma teka. Bumb ning sendag n kot-a su-kasenga, yaa a sen na n wilg neba ti wennaam sebra pind-n-bangr goama gomd ba dag n kot-a su-no-kasenga, yaa a sen na n wilg neba ti wennaam sebra pind-n-bangr goama gomd ba a ye ka toe n tudg ye. A wilbuur sen dik pind-n-bangr goam wusg sen zind kaab-kudga

puge n gomd Mesi wa yella n mak ne zamsg nin neb keer sen yet ti bamb n tar sida sen kota, a gulsa woto: "moemda ka toe n wilg pind-n-bangr gomd ba a yembr sen gomd a Mohamet waoong yelle, yuum kobs send eng a rogma ye. Wend-tuudem ba a yembr yebgd ka toe n yeel ti seb-kud-kanga n pind n wilg ti ye n pukame ye."

Baosgo, tond tog n deegame ti goam keer b sen yet ti yaa pind-n-bangr goama ka baood n yi wennaam nenge n yaool n paam pidsg ye. Ordinateer damba maasem yinga, la sogsg nins b sen sogsd naba nanamsa yakr daara maasem yinga, la bumb nins sen maan ti loog ti b mie wa maasem yinga, ssb-gulsdba ne koe-toagsdba toe n pind n puda ned ning sen na n paam-a naama yuure, ti vota meng nan ka sa ye. Bamb sen paam sodgr koesa b nuse wa ying kitame ti ka lingr ti wem bamb sen mi togs sen paam-a wa your ti sen soog-b tuumda meng nan ka togs ye.

La bi y mak n kos kiba-toagsd t'a pud neb nins sen n wa bao naam yuum 20 bi 50 sen wata yuya. Sok-y-ya-a ned ning sen na n paam-a wa, la y sok-a t'a togs sen na n paam-ba sen na n dog zis ninsi, la b sen na n vi to-to, la bumb nins sen na n maan b kuuma weenge. Keng-y taoor n sok-a bumb nins sen na n maan yang sene wa yuum 1 000 sen wata. Sok-y-ya-a tiens nins b sen na n menes zamaan kang puge wa. Sambg kae ti pind-n-bangr gomda sa n ya wakat sen zar wusg yelle, yamb paam t'a ko yamb leokr sen zems na n yu toog ye, sa n ka Sen-ka-a-saaba n veneg-a ne nindaar yella. Yaa woto bal la tond na n paam ti kiba-toagsd togs tond bumb ning sen na n zind nindaare. La tond sen sogsg kiba-toagsda bumb nins n dar t'a pidg n togs n togs tonda - n paas sogsg a tab sen

maag n tagse, sen yadg yuum soor sen yud woto - yaa wennaam sebra puge la d ne pind-n-bangr gom-kaense.

Tond sa n dik mamsg ne Tiir kudga kibara, a yu bumb, a yu bumb ning wennaam sen pind n togas pidsg sen yikd pelenga. Yamb sa n dat n bange, deng n karm-y Ezekieysll sebra puge, sapitr 26, verse a 3 ti ta 21, la y lak sebr ning sen boond ti ANSIKOLOPEDIYA BIRTANIKA la seb a taab me sen wilgd duni kitara. Seb a yuib kaens puse, y na n karma kibar a yembra. Pipi sebra wilgda pind-n-bangr goama, la a yuib soaba wilgda bumb sen sid mane.

Pind-n-bangr gomde: wennaam pmd n togas pind-n-bangr goam sen wilgd nindaar beoog sen na n yi leng-leng ne Tur tenga. Bamb yeelame yaa: "*Ade... mam na n kitame ti soolem wusg wa zab ne foom,... B na n luba Tur lalsd, la b pdb a gdsdd n lubi.* » . A Ezekiyell pind n yeelame me ti b na n peega tenga t'a *ziigd lebgpi-saalga*⁸. Sen paase, wennaam no-reesa yeelame yaa : »... b na n wuka fo kuga, f raada la f toma n ti lob kooma suka. »⁹. La pind-n-bangr goama sen pidg yela n togsa ka tek ka bal ye. Wennaam goma Tur kudga yell n yell yaa : « *Fo na n yu ziig b sen na n teeg sim-gdmba.* »¹⁰

Kibare : yamb sa n karem seb nins sen togsd duni kibaya, y na n yaame ti wakat ning a Nebukadnetzaar sen saam Tura, a sid waa lasa faa ne gasda wa b sen da pind n yeela. La kaoosg re zuge, a

⁷ Ezekiyell 26.3,4

⁸ Ezekiyell 26.4

⁹Ezekieysll26.12

¹⁰Ezekieysll26.14

Aleksandr kaseng met-mitb peega Tur tenga n bas-a t'a lebg «wa **pi-saalga**»¹¹. Pind-n-bangr gomd a to paama pidsg wakat ning b sen wuk tenga kug la a toma n duug mogra puge ti lebg sor n tat ten-bila kooma sen gubga. « **La b na n wuka fo kuga, la f fraada ne toma n lob kooma suka** »⁹

A Piyeer Stoner rika pind-n-bangr goam a yopoe sen keed ne Tur kudga yell n mak ne bumb sen maan ti be kibaya pus ti b gomda. A geelame n na n ges zu-noog ning sen da toe n kit t'a Ezekiyell pind-n-bangr goama pidsi, la a yeelame yaa : « A ezekiyell sa n dag n yae Tur ye zamaane wa, la a teeg ninsaal yam n na n togs bumb a yopose nins a sen yeel ti na n wa yume wa, zu-nooga sa n put ziis 75.000.000, a yembr bal n na n yi pisdga zu-noogo. La b faa yaool n paama pidsg ti bumb ba a ye ka paog ye.»

Mosa, d zams pind-n-bangr a yembr sen gom biig rogem yell yelle. Yoor yaood deegd a Mathieu sen bas a tuumd wilga pind-n-bangr goam a naase sen yud ninsaal bangre, sen paam pidsg a Zesi rogma wakate. Bangr gomd a yembr puge, a Matye goma wennaam no-rees a Mise yelle, sen zek a koesg n yeel ye zamaane pan-soaadba ti b sen maanda ka neer ye. A Mise suur da saamame, bala, ye wakata, b tenga dag n ka tar pan-soaadba sen ya soma ye. La a long n yaa yuum kobs yell yug n yeele : *Lafoo Betelhsm Efarta,fo sen ya bilfZuda tus wusgd suka, soab ning sen na n soog-a Israysll man ymgd na n yii fo puge, la a naamd singa hal wakat sen zdra, wakat sen ka zind singre*⁷. Adag n yaame ti soab

¹¹ Mise 5.1

ning sen tog n wa soog-a Israyslla na n doga Betelhem Efata.

Wa a Mise sen da pind n yeela ka dog Nazaret sen ya teng ning b ba-ramba sen dag n be wa ye, la yaa Betelhsm. Yu be la b rog-ya, Rom rim-kasenga noor yinga. Yu wakat ning b sod neba yoor yaood yinga, la a Zezi ba-ramba saka rima noor n keng b meng tenge. Anna n da na keng Betelhsm sen ya ten-bil Zude soolem tens wusga suk n ti bao rima ? Zu-noog ti b rog Betelhsma yaa bilf ti looge. La yaool n kel n yu wa a Mise sen da pind n yeela. Yowa yaa pind-n-bangr gomd a yembr a tab suk sen ya bon-lingsi, n gomd a Zezi vuma yella. *"Guls-somyd yetame yaa : Hal singr wende, mam togas bumb ring sen na n wa, la m pind n togs bumb ning sen na n pidsd ti ketzdra".*¹²

Tond karemd n yatame ti wennaam yeelame ti: "Mam pind n togas singra yela ti ket n zara. Yii mam noore, la mam kitame t'a yals n gu wakate. Vugr bala, mam maaname la b yume. Mam pind n togas foom bumb nins sen na n maana ti b ket n zara, mam kitame ti fo wum-b sen deng b taabo."¹³ Kibaya kisa kaset ti pind-n-bangr gom-kaens wennaam sen veneg ne neba ti b guls wennaam sebra puga, 100 puga, 100 paam pidsg zang fast.

Wennaam sebra panga

Bumb a yiib soab sen ya kaset ti wennaam sebra yaa wennaam goam ti ned ka toe n kusa yaa tuumd ning a sen maand ninsaal vum puge wa. Wennaam sebra koeega

---

¹²Ezayi46.10 ¹³
Ezayi 48.3

lebsa ninsaal a nedemdo (a rog-n-mika, la a ne neb vuma, la a mrnge), ziig ning faa b sen dik-a n zams la te-a.

Bilf bal sen deng seb-kanga sen na n ta gulsg rooge, zoa paalg a to n wa n ges tondo. Tond naaga taab n ges sebra m sen gulsa. La baa ne a soalba sen ka yin-sidg wusg soaba, a sen wa n karem sebra yaoolem sapitr damb a yiiba, a nintam daagamr. Naoor a yiib la tond yals n sulg d zut n puus d wennaama sen ya nonglem soaba. Tond naaga taab n puus wennaam b su-mara ne b nimbaan-zoeera yinga, la tuum nins bam sen maan n willg b nonglem tond sen ya yel-wennaandba vuma puge wa yinga. Wakat ning tond sen bang wennaam sen vi wa belma sid-sid sen rimsd suura, tond su-nooga pida zanga.

Ra-kaseng yu ra-kaseng tond zoa wa yinga. Ti ruge, a rag n zii a yembre, roog sen ya arzags n ziiga, sen dag n ya lebend fast ne ne roog ning tond sen dag n vi a puge wa. La wakat kanga, neer ning sen dag n gubg ye wa dag n ka kusd a yama ye. A suur dag n naama zang t'a ka leb n dat n vumd ye. A sen dag baood bumb faa a meng yinga kitame t'a kees a meng manesem sen ya rung manesem puge. A yiisa ligd wusg n da kokayindi. A maka bumba faa - bumb nins sen maagd giina, la bumb nins sen yeegd giina, ra-toose. Yuum wusg n tong taaba, a maana kibs n tong kibs Erop puge ne arzags ramb sen yuda. La baraar yungo, a dag n zii a yembre. A sen ne t'a yaa a yembr ne yur n get duni wa sen na na same, la sen dat n saam ye wa, yaa wa sor ba a ye ka leb n bey e ying ye.

A yaka yam n na kit ti yella sa t'a paam a menga, la a rika a bug-raoog n ning veende, n ruuse, n teeg a yagdga. A tasga woto: "Nug-bila sa n tak bilf bala, man na n yimb

biimb faa. Mam ka na n leb n names yes ye.» Wakat kangbala, bumb ning sen dag n maand tele wa puge wa tekame, (la m zoa wa dag n ka mi bumb ning sen kit ti ya woto wa ye). Ka yin e yam-leoog ye, la baoosgo, tond zoa wa kelga wennaam sebra koeeg sen wan e teeb a yinga. Ye a yembr yigimda wennaam sen vi wa taor yun-suka, n kos bamb ti b zoe a nimbaaneg b maan-a sugri.

Wennaam panga teka mam zoa wa vuma wusgo, hal ti rao ning sen zi mam taora ka leb n yaw a mam sen dag n bilgd t'a yaa to-to wa ye. A ba-ramba dag n puusa a ying sen deng a rogem. A sen dag n ya bi-bug wakate, a dag n karemda a wennaam sebre, la a dag n ka rikd-a n bingd a suure wa yelsid ye. A sen wa n sag arzogs la zu-noog puge wa, a rag n todga wennaam, n ke vi-regd puga.

Yuum pig la a yopose sen deng yun-kang a sen ka toe n leb n yimi, yung ning a sen seg wennaama, mam zoa wa dag n daa seb-neer sen zap ne gaongo. Seb-vaada faa yaa peel bala. A gag n dat n gulsda yel-kasems nins faa sen maan a vuma puge wa. La yuum pig la yopoe wa a sen vumd regd puge n yi ned sen menema, a ka tol n ya bumb sen segd a na guls ye.

Yella yaa ti yuum kaens puse, mam zoa wa sen dag n gud wennaam a poora dag n dika sor a sen ka wumd a voore, sen ya belgr sor suga weenge. Singra, a dag n geta adsa teedba kaset ne a vuma yell daar faa, ti yuum sen boond ti "rok" la rok yundba sen egd tab n yunde wa yok-a. Re poore, a kee bagre. A suura sen loe ne "yoga" wa kitame t'a zams ^Aendu ramba bangre la yang ramba yelsoalma. Bon-kaens faa ba a ye ka zems ti

guls a sebra sen zap ne gaon-moomda ye. Sebra vaad kel n paa peels bal hal tit a daar ning a sen seg wennaama.

Baraar yungo, mam zoa wa gulsa a pipi bumb a sen ya sebra puge. Yu ne su-noog la mam karem a sen da gulsa. Yaa gomd sen wilgd sen dag n menem suga wesnge ti wennaam sen ya nonglem soaba faag-a, la yaa a yel-mengre; yaa neer wusgo. Wennaam nimbaan-zoeera sen ka teka puge, bamb yiisa a sug zonda, n yols-a ne su-saoong la kium, la yaa bamb sida ne b nonglema veenema maasem yinga.

Yaa neba suur sen saam zang suga - wa m zoa wa zonda-ying lawennaam veneg b meng sebr a ye sen boond ti wennaam sebra puge. **Yamb sa n wenemd n has wennaam sebra** sen ya a yen taa toe n tae ned suga weenge wa, yamb na n lisa belg-m(meng la fudge. La sa n mikame ti yamb wennaam baooba puge wa yamb wenemd n waa wennaam sebra nenge ne suur sen pake, yamb na n mikame ti sebra tara veenema faa ne taeeb ning yamb sen tog n paama. Yaa wennaam goama maasem ying bal la tond na n bang wennaam n zems bamb sen wilg b meng ne tond to-to wa. Seb-kang puga, sida sen ya wennaam goama la duniya veenema riga tond taore.

Zu-soaba, yamb goama paada wakat sen kon sa,

A taeta tond d kenda puga.

Ned ning faa sen teed-a. Paamda veenem la su-noogo.

SAPITRA 3

WENNAAM YAA WAN-WANA ?

Wakat n wat n zind ninsaal faa vum puge t'a sok ti "wennaam yaa wan-wana?" Baa ne wennaam sen leok sok-kanga wa, neb n be n nong n teeg b meng tagsga n yud ti karem wennaam sebre wa n ya wennaam menga sen yeta.

Gomd a ye sen ya kaseng n be wennaam sebre wa ti neb tulgd-a. wennaam yeelame ti : d naan ninsaal n weneg d menga¹⁴, ti bamb damba yete ti : d maan wennaam n weneg d menga. Woto b tekda *wennaam sen ka sdamdd ziird ne ninsaal sen sdamdd wenego*¹⁵. Wennaam ba a ye ninsaal yam sen nana zi n tall pan-toog ye, la wakat menga, a yaa bon-yaalga.

Baa ninsaal yama sen tat to-to, a kon tol n bang wennaam sen ya a scab ne a meng yama ye. Duni *wd ne a yama ka toog n bang wennaam ye*¹⁶. Ninsaal yama sa n dag n toe n banga wennaam sen ya a soaba, neb nins yam sen ka ta b taaba da na n yaa bon b wennaam baoobe wa. La a woto ye.

Ayo, yam suga weenge wa yaa bumb neba faa sen toe n paame, Afirik neda, ziig ning neba sen wusd

¹⁴Singr 1.26

¹⁵Romdambl.23

¹⁶1Korentrambl.21

raad daar faa, wa la lekoll bsda Karen-saamba, bala, yam suga weenge wa ka paamd lekoll zamsge ye. Ned ning faa sen bang ne sik-m-meng t'a tog n paama wennaam soongr b baoba puge wa toee n paam-a lame. *Yam sd n paoog ned yamb ned a yembre, bi a kos wennaam sen hot n ka lengde wd*¹⁷. Yam a woto nuud ka yit duni nenge ye, la yaa wennaam nenge. Yam duni kanga nanamsa ned ba a ye (sen dat n togs ti neb nins sen so neb wa sen zems duni toga) *ka bang ye... a ka duni wd sugye, la a yaa Sug sen yit wennaam nenge, ti d toe n bang bumb ning*^{IS} *wennaam sen ko tond b nimbdan-zpeerd yingd* .

Wennaam sebra ka bilgr wen-tuudem sen kot ye. A wilgda wennaam sen veneg b meng ne ninsaalba to-to wa. Wennaam bal n toe n ko n ko yamb yam ning y sen tog n paam n toog n wum bamb sen ya bumb ninga, la b sen dat ti yamb maan bumb ning ne y vuma.

Tond sa n kos bala, b na n tuniga b Goni-songa n veneg b meng ne tondo.

Tond kena puge, ziis nins d sen dag n ka teeda, la neb nins d sen dag n ka teeda menge, d yaame ti naba tagsda wennaam yella wusgo. Ad mansgo. Daar a yembre, tond sega kom-bus sull Kenya. Tond sen gom ne-ba, tond mikame ti bumb a yembr bal ratem n dag n tar-ba - yaa ti pui b teeba la b zamsd wennaam yella n paasde.

Windga sen piuugd zug ten-suka dat n menema taoore, ti daara sen yi wok la a pida lilli. Mam da zinda kugr a yembr zugu, Kenya sor sen ya wubsga noor n na n

¹⁷Zakl.5

¹⁸ 1 Korentramb2.8-12

vuuse. La mam wuma raamd tuuda puge. Mam sen wenemd n na gese, mam yaa nin-sablg bi-buga, kiu-peolge. Ka kaoos ti bi-buga wa zind n yegl maam ye, la tond weneg n yoga zood ne taaba. Kom-bus a tab wuma tond koeega n pu kwa wuul n na n kelg tond sen dag n gomda. B bangr ne wennaam sebra yeesa maam.

Mam zoa wa sen ya bi-buga soka maam yaa : « Yaa boe ying ti wennaam dag n ka rat t'a Moyiiz ya bamb nenga ? » A sokra susa maam wusgo ti mam sok bi-bug a Zowell a sa n tera puusg ning a Moyiiz sen puus sen deng wennaam sen na n yeel-a ti: « *Fo na n yaa mam poord, mam nenga ka toe n yd ye* »¹⁹. A dag n ka ter ye.

Mam kenga taoor n yeel-ayaa : « Sa n ya woto, mam na n teeg-f lame. » A Moyiiz puusa woto : *Kit-y ti m yndy ziira* °. Dat n yeel t'a Moyiiz kosa wennaam ti b puk b meng ne-a wa sen ya bumb ninga. Wennaam yaool n da mii bumb ning sen toe kos-kang puge, bala, wennaam ziira yuda bumb a Moyiiz sen toe n wum wall a tags a yame. Bamb ziira sen yagda, bamb sommema ne bambveenema yagda hal wusg ti wennaam yeele: « *Ninsaal ka toe n ydnd maam n leb n vumd ye*²¹. La wennaam sen ya wennaam sen dat n veneg b menga la b dat n tak ninsall n peneg b menga yinga, b venega b meng ne a Moyiiz n zems a sen n talle. Wennaam sa n dag n puk b meng n yug a woto, bamb belma ziira dag n na n du a Moyiiz wa bugum t'a sa. Baa ne wennaam sen b ziira zang-zanga ne a Moyiiza, yu tile ti b solg a Moyiiz «*piig boke* » b loogra wakate.

¹⁹ Yikr 33.23

²⁰ Yikr 33.18

²¹ Yikr 33.20

Kom-busa sen vi ziig ning windga sen loogd zug ten-suka ying kitame ti b mie ti ned ka toe n ges windga winto-suk n ka lud a neng ye. B miime me ti bugum takda pilimpigd nins sen yigd yunga. Mam sen sok-b bumb ning sen maand pilimpigda b sa n kolg bugma wusga, b faa naaga tab n leok ti "b kiidame". B dag n mime tin ed sa n peneg veenem ti loge, yaa yelle.

Mam makame ti paam mamsg a to sen na n song-fa ti b wume. Mam zo-ramba faa mii fu-pogd nins b ma-ramba sen tar n yedg b yaopa. De kitame ti mam gom ne-b "*fu pogd*"²² nins wennaam sen tall n mobg duni wa. (Duni bang-mitba boonda renda Ozon sen yedge. Pzems-kang sen kokd veenem t'a taglema ka waooga kokda windga veenem bumb a ye sen boond ti ultra viyole n toe n pogl neba. Windga sa n dag n ka bee, vum dag n ka na n zind teng zug ka ye. La wennaam sen bugs ne nisaala ying kitame ti b kogl tond ti pang sen yud tond sen toe n za, n yit windge wa n toe n kit ti kanseer yok tonda da paam-d ye.)

Mam sen gom fu-pogd nins wennaam sen tall n mobg teng n na n kogl ne yoogr sen ya yella, b tagsa a yell wusgo. Mam ka mi b sa n wuma bumb nins faa mam sen yeel-ba voor ye, la b sen ya wennaam nonglema ne b ziira sen ta to-to wa, susa b suya sen ya kom-bus suya. La tond puusa puusg sen tall barka. Yu veeneg ti b bangame ti bamb me paamda koglg ning a Moyiiz sen dag n paam a wennaam baoba puge wa.

²² Zoob 38.9 28

**Sen na yilg n song tond ti d toog n bang bamb
n yuda, wennaam wilga tond b yuya.**

Wennaam sebra yuya yaa yel-kaseng wakat bala, naoor wusgo, yuura voor mi n wildga a soaba yale keere. Wennaam yuur faa tara voor toor zalle, la a pukda wennaam neng a ye toor zalle.

Kaab-kudga puge yuy a taab n wilgd wennaam sen ya a soab n yuda : Elohim, Zehova ne Adonayi. Yuur faa a voore. Pipi soaba yaa Elohim, la d yat-a-la sen yud naoor tus a yiibu. Yaa veeneg ti wennaam datame ti tond bang b yuur a « Elohim » yood la voore. A rat n yeelame ti boe ?

Ne moore, ned sa n ya a yembr ti d gomd a yelle, yaa toor ne sen na n yud a ned a yembre. Sa n pud yembr yelle, wilgdame ti yaa nin-yende wall bon-yende. La hebre wa gomd yaa veeneg n yuda, bala, sa n ya neb a yiib bi bumb a yiibu, a tara sen wilgdi, la sa n (yud a yiib me), tara sen wilgdi.

Welgr ning sen be yiib la sen yud a yiiba suba tara yood wusg pipi yu-kanga, "Elohim" weenge. "Elohim" ka nin-yende, wall neb a yiib ye. Sen gomd-b hebre wa yeta tond ti yaa neb wusgo, sen dat n yeel ti yuda neb a yiibu. Sen paasde, Elohim yaa yu-kuees sen digs n torn taaba. Yu-kueeg a ye yaa « el », ti tond yat-a araab gom-bil sen ya "Alia" wa puge. Veenega, el yaa nin-yende, la a paasda koeeg ning tond sen yat wennaam sebra puge n gomd wennaam yella panga : "*Zu-soabd sen ya tond wennaam yaa yembre*"²^ Sen sing ne wennaam sebra pipi verse sen pukd wennaam ne ninsaala, tond yata tagsg sen wilgd ti wennaam yaa taab-yembr-puge la

²³ Tood 6.4

yembr-taab-puge. Taab sen naag taab n ya yembra, b mi n boondame ti Taab yembr puge.

D sen ya gom-kang sen wilgd taab yembr puge wa, d sa n karem n kang taoor bilfa, d yata ninsaal naanega kibare. Zi-kang me ne n paasa wennaam yaa taab yembr puge wa pang soma. La wennaam yeelame yaa :

D naan ninsaal n weneg d mense, t'a wend tondo »²⁴. Ned ka toe n kus ti "tond" yaa neb wusg ye. La verse ning sen pugda yeela woto : B naana dao ne paga²⁵. Ka yesa, yaa, yaa veeneg ne faransa, « b » wa wilgdame ti yaa nin-yende. Woto, verse kaensa gomda nin-yelle, la sen yud nin-yelle, la yiiba faa gomda wennaam yelle, wennaam b sen yeel tond poore ti b yuur yaa Elohima.

Ninsaal yam ka toe n wum wennaam a woto voor ye. Yaa re ying n kit ti wennaam *ko sug sen yit bdm b nenge, ti tond toe n bang bumb ning wennaam sen ko tond nimbdan-zoeer yingd*²⁶. Wennaam sen wilg b pipi bon-kaens sen keed ne b meng yella, b venegda b meng n paasde, ti d toe n wumd yel-solemd ning sen be bamb taab yembr puge la b ziir sen ka zind sung r kon zind saaba voor n paasde. Yamb sa n toeg n wum wennaam taab yembr puge n yaool n ya yembra voore, yamb na n banga nonglem ning wennaam sen tar yamb yinga yalem ne a zulem la a zantlema sen zem to-to n yuda.

Sen na yilg n song yamb ti y bang b nonglema zantlem sen tat to-to, wennaam venegda b meng bilf-bilf wennaam sebra faa puge. Yaa woto la tond bangd

²⁴Singrl.26

²⁵Singrl.27 ²⁶1

Korentramb2.12

wennaam sen ya ba, n b n ya wennaam sen ya biiga la wennaam sen ya sug-songo. Baoosgo, b wilgdame me ti b yaa wennaam sen ya yembr n ka to ye. Tond teka yaa d mak bal ti wum tagsg a woto voore. Yaa bamb n yak yam ti sig n wa ninsaal sen bee wa n kit t'a bang-ba, bala, yaa bumb sen ka toe, ti ninsaal zek n ta wennaam sen bee wa n na n bang bamb ye.

B da tog n solga wennaam ziira, ne b somnema la b veenema t'a Moyiiz nina ra ya-b ye. La Elohim tuniga wennaam sen ya Biiga n puk b meng yala ning ninsaal sen toe n peneg ti bamb ziir sen ka zind singr kond saaba da ri-a wa bugum t'a se ye.

Bala, wennaam yeelame yaa : *"Veenem na n ydga lik puge. A ydga tond suyd puse, n na n kit ti wennaam ziira bdngr pil Kiristd neng zugu"*²⁷. Yamb ye n tags n gese, wakat ning a Za sen ya a Zezi Kirisst nenga n gesa, a yeelame yaa : *La tond yaa bamb ziiri, sen ya wa ziir bi-riblyend sen yi Ba wd nenge wa sen tara .*

Kaosg poore, a za wilga ye menga sen seg wennaam a Zezi Kirist puge wa, la a vumdame n na n paam n togse. A yeelame ti seg-kang ne zu-soaba yu bumb tubr sen wume, nin sen ya la nug sen toe n suse. *Bumb ning sen dag n be hal singr wende, bumb nins tond sen wume, bumb nins tond sen yat ne d nini... la bumb nins tond nus sen suse*²⁹. *Bumb ning a Za sen togsa ka wennaam yell goam sen ka tar kaset ye, la yaa bumb b sen ya kaseto.*

²⁷ 2 Korent ramb 4.6

²⁸ Za 1.14

²⁹ IZa 1.3-4

Yamb toe n sokame yaa : "Boe puge la yowa pak tondo" ? a Za leokda sok-kanga : *Tond gulsa bon-kdens ti yamb su-nooga na pidi*. Seb-kanga bee yamb nuse, bala, yamb zoa a yembr n dat ti yam su-nooga me na pidi³⁰.

A wa bugum sen takd bumb yunga wennaam ziira takda neb n wat b nenge. Runda, yamb me sa n dat n bang wennaam, yam toe n puusame n gom wa a Moyiizi : Wilg-y maam y ziira.

³⁰ 1 Za 1.3-4

SAPITRA 4 BOE N

WELGD NINSAALBA?

B mamsda tond mosa diini wa ne ten-yend sen Lud tenga faa. La neb nins sen vi a zuga sen ya yags ramb sen ka nong taaba, "tenga sen lud tenga faa wa" lebga ziiga a vum sen ya yelle. Baa ne tond lekoll kamba miime ti b zamaana nebra zaoo yell zugu.

Ne pipi gesgo, yaa wa bumb nins sen weend neba ne taaba yaa poliki, paoonga, zags puse yelle la hal baa teed maaneg panga. Baa ne bon-kaens sen wat ne weelg ninsaalba suka, bumb a to me n be n bidgd duni wa ti neba ka rat n deeg ti yaa woto ye.

D reng n ges bumb nins sen weend neba veenega, n yaool n gom yel-kaseng ning naba sen ka ne soma wa yelle.

WEELG SEN YA VEENEGA

Politiki : sen maand-b politika segda taab ne rabeem la guus-m-menga. B maanda teeb ti b tenga sodaasa panga n na n kit ti baam zind tend tenga puge. La tenda ramba sen maand rabeem ne b beoog yella kitame ti b maood n dat ti b menes zab-te-pusdi sen boond ti nukeleyesra. Zu-buko, neb nins sen zi tele taoor n get naba sen dat ti b menes zab-te-wensa sen kend n wilgd b raaba, bamb paamda renda n zomb ne suur ratem sen wat ne zaba. Re kitame ti tond teegd keoogr ning wennaam sen dag n keoog tonda : *Neba sd n wa yet ti laafi la bdand, yaa*

*wakat kdng la sdoong na n dig n wa bdmv zut vugr bal
wa rogem toog sen yikd tutr-puga, la bkanan posye.*³¹

Paoongo : Woto me, bumb nins sen ka tuud ne ninsaal nugu, wa ware, la kom, la ten-digimdga yaa yel sen namsd neba n paasde, la sen yud faa yaa tens nins sen ya naonga ramba. Bon-kaens sen ya saonga wata ne tood tens nins sen ya naong tens n ka tar wa arzega ramba zutu.

Baa ne neb wusg sen tar datem la b maood wusg n songde wa, a saamda suur ti ya ti baa ne renda faa, arzega ramb arzega paasdame, ti naong ramba naong tar paosg bala.

Zagse vela : Zagsa puse laafi tara saabo. A Letsoall goma ne maam ne nintam n yeele : « mam zaka waame ». Mam teeme ti yaa a roog n lui, mik yaa gom-bund sen na n yeel maam t'a pag n yi n bas-a. tond zamaana puge, « zags wusg waadame ». kaag n ko f menga yaa lebend ne nonglem meng-meng sen ya wa sima n toe n sog kaadem la a kit lagem taab n lebg yembra yi bumb sen na kaoose. La a wa tond sen na n ya taora, wennaam nonglema bee neb nins sen dat ti b kaadema sog taab wakat faa yinga yinga, ti b toe n paam-a nana.

Teed maaneg ziise : Yuumd 1985 soaba singren zabr sen zind teed maaneg ziige n yi weng n yud faa yuum kobs 20 soaba puge Angilinteera saame. La baa ne neba sen dag n bas tuuma sen tuuma sen bas b zabra n leb n sing tuumda, ti neba sen dag n yi soya zut n maand zungulga bas re ti ya wa seeme wa, rumrumdba ne b soadba suka, la hal baa tenga neba suka, b binga yella b suye ti wuugd

¹ 1 Tesalonik ramb 5.3 34

wa modsem sen pid ne meto. Boe welgr n be bam denda ne zabr ning sen zind Peyi de Gall wakat ning teed maaneg ziig tumtumdb sen maan zabr yuumd 1904 wakata ? A zon pari wilga maam bumb ning a meng sen ya.

Wakat ning mam sen bang a Zonna, a dag n yaa ned sen dag n tuud tenga n yagsd arzegse, la a bee vuusg puge wakat kanga. A da tara yuum 91, n ya zoanga la a dag n beefa kos-kudg sen ka maagda, ti b boond ti «teng puge tuudb baaga». Wakat ning faa maam ne m paga sen toe, tond kengda a yir sen ya naong soab yir sen pil ne mood n be Payi de Galla ritg kirenga n ti ges-a. yaa ne laad la sunoog la a dag n togsd tond bumb ning wennaam sen maan Payi de Gall yuum 1905 wakate, nek-kaseng sen zmd be ti wennaam puk b pang la b ziira. Yaa wakat kang la neb nins sen tumd bogde wa ne b soadba seg wennaam sen vi wa. Bon-kang kitame ti b paam ba-biir zood-lagengo, kis-sid ne taaba la waoog-taaba. Welgr ning sen be yuumd 1905 soaba ne yuumd 1985 suka yaa kasenga.

A Zon sa n gomd wakat yella, a dag n gomda ne su-noog sen pid a suur n puuggde. A yeela tond ti bistoro ramb pissisi kong n pagame, bala, vugr bala, ned ba a ya da ka leb n dat ra-toaag n yu ye. A ket n tera a sen dag n sigd tuuma bok puge ne a tumd n-taas la yund wennaam pegr yula. A ra laadame n yell n paas yaa : "Neba ra wata wakat faa n sokd maam nekra sen dag n bee wa". A ra piisda a yaoog n yete yaa : "yaa : "yaa puge ka, la yaa zi-kanga, mosa bala".

Ninsaalba geta teeda maanega tuuma, la zagse yela ne politika wa yel-kaseng ti looge, la sen paasd

renda, neb sen keesd neb a taab rabeem tengr tengr rat n yiisa ban ten tens wusg pus mos-mosa wa wennaam sebra wilgda bon-kang sen maand mosa ti tond nee wa. Tond ziime n teed baane, la d ka yat bon-songo. Tond teeda maagr wakate, la yata kunga.³²

Yaa sid ti weel-kaens zulmame, la bumb a ye n be n weend nebra n ya lingr n yuda, la a kaoosd n yuda. Sud-sida, nebra yaa b wennaam zulma yembse.

WELGR MENG-MENGA

Wennaam sen wa n venegd b meng ne ninsaala, b zi n padem b wennaamlema weenge ye.

Sen deng a Zezi rogma, wennaam dag n kaabame ti b na n tuma veen-kaseng sen na n song neb nins sen ka mi bamba. *Neb nins sen n kend lik bisa puge wd yaa veen-kdsenga*³³. Wennaam goma woto n na n wilg veenema sen na n puk a meng to-to : *Bala, b roga biig n ko-do, b ko-d-la bi-ribla*.³⁴

Gom-kang dag n ka na n yi toor ne a taaba, sa n yaa ti wennaam dag n yeelame bal ti biig n na n dog ye. Kamb pus n dogda daar faa. Ti togs ti togs ti biig n na n dog dag n ka yoodo, sa n ka ti bi-kang rogma keeda ne wennaam sen kaab ti b na n koo tond bi-ribla. Pind-n-bangr gom-kang yu sida, bala, bumb ning wennaam sen dag n yeela pidsame. Wennaam koo b Bi-ribla, Krist a Zezi, la bi-kang vumda tondtenga zugu. Wennaam kitame ti biig roge, wennaam koo bi-ribla, n kit ti neb nins sen dag n

³²Zeremi 14.19

³³ Ezayi 9.2

³⁴ Ezayi 9.6

kend lik bida puge wa paam veenem. Hal ti ta ruma, veen-kang rigda lik bida wa ne sambsa sen gigd ninsaal t'a ka toe n ya wennaama, ti b yat-ba.

Bamb sen dat n wilg welgr sen be bam bi-ribla rogem ne kamb a taaba rogma suka, wennaam kaabame ti band n na n togs ti b bii ga na n dogame, la yaa "bon-band" n na n yi banda : "Ad pug-sad sen tar puga. A na n doge bi-ribla, n puur ti Emanuwel »³⁵, sen dat n yeel ti wend be ne-do. Yowa songda tond ti d ya welgr ning sen be koe-nooga ne wen-tuudema karend a taaba faa sen zamsd bumb ninsa suka.

Wen-ruudem wilgda ninsaal sen modgd modgr ning n na n paam n ta wennaam nenge wa, la wennaam sebra wilgda tond wennaam sen sig to-to n ta ninsaal nenge we. Wennaam sen wa n dat n tilg bamb ne ninsaal seg-taab Tenga zugu, pug-sad rika paga. Daar ning duni Naanda sen sik b meng n na n ke tond sen bee la d wakata puge wa lebga bumb sen loog ti d teegd a yelle : *Zu-soabd malekpuka neyenda zdmsd puge n yeel-a yaa : Zozsfo ! a Daviid bi-ribla, da maan dabeem ti peegfpag a Maari ye, bal pug ning a sen tard yita sug-nenge*³⁶. Kaoosg zuge, a Zezi sen wa n doge, la b sen wa n lebg raora, b wilga neb nins sen ka teeb la b ka rat n deeg bamba ti bamb menga yaa wennaam. B yeela woto : "Maam ne Ba wa yaa yembre"³⁷.

Ad a Zim Irwin sen yik ne silg sen boond ti Apollo 15 wa sen yeele : "Duni Naand a wend sen tabg b

---

³⁵EZayi7.14

³⁶Matye 1.20

³⁷Za 10.30

naoor teng zugd yaa bon-kdseng n yud ninsaal sen toog n keng n ti ken kiuugd zugd "

Sid me, bon-getl ba a yembr ninsaal sen maan sa-gane wa ka toe n dik n mak ne bon-band ning sen maan wakat ning wennaam sen bas wakat sen kon sa n wa n dik ninsaal ying Kirist a Zezi puge n wa n na n vumd ninsaalb suka ye.

Biig rogem maasem yinga, la wennaam sen ko b bi-ribl yinga, wennaam tuma veenem neb nins sen dag n kend lik-bika puge wa nenge wa nenge. Wennaam sebra sen yeel ti b roga n ko-do la b koo tond bi-ribla poore, a paasa koeeg n yeel ti : *B na n boond-a lame ti Sen-sek-a-gesgo, Sagenda, wennaam sen toe fda. Ba sen be wakat sen kon sa, laafi Na-bilga. A nan paasa a naam panga la a wa ne baan sen ka seta...*³⁸ .

Pang ne yam- yakre sen naag taab koe-kanga sen gulsa puge wa na n wilga duni faa naab sen tog n ya to-to. Runda-runda me, neba rata ten-zaadb sen na toog n maan sen ya tirga, la ka re bal ye, ti b yi neb sen tar pang me. Ten-zaadba keer mii b sen tog n maana soma, la ninsaal belma teka, b ned ba a yembr ka toog n paam pang la yam n na toog ti baan zmd wakat faa ye.

Laafi na-biiga tara pan-toog la yam sen na kit ti baan zind tenga zug wakat faa. Daar n wat t'a Zezi na n lebg n wa ri naam teng zug ka. Baraare, zab-teeda maaneg ziisa na n pagame, b na n saama bomb atomik-ramba, la b na n diga sodaas nins sen dag n guud tensa todsa tuuma.

³⁸ Ezayi 9.6-7

Ninsaal wilga veeneg t'a ka toe n za ninsaal buuda ye. Yaa wakat ning Laafi Na-biiga sen na n lebg n wa b toor n wa ri naam n soog duni faa wa la baan ne tirlem zi n guud yamba. Wakat kanga, neba na n wuka b zabr suusa n « kud wagse », la b rigs b kana n kud tar-n-ke-ramba : *Teng ka na n leb n zek suug n zab ne n to ye, la neba ka na n leb zdms zabr ye*³⁹. Baraare, *tengd na n pida ne Zu-soabd ziir bdngr wa koom sen pit ko-kdnsemsd pUSD*⁴⁰. Ninsaalba yell baosg buud a to ka na n toog n ta wennaam wa woto ye.

La sen deng baraara, welg-kaseng sen ya zulung n na n zind neba suka. Na yu ned faa sen na n yak yam Kirist a Zezi w££nge wa. Denda n kit ti ya bumb kaseng ne yamb ti bang sen ya a soaba, la b sen wa bumb ning yinga, la bumb ning b sen niaan yamb ying wakat ning b sen dag n be teng ka wa.

*Singr sebrd ne a Zd koe-noogd singr yaa bumb a yembre. Tond karemda woto Singr sebre wd : Hal singr wende, wennaam naana ymgr la tenga*⁴¹. *tond karemda woto Za puge : hal singr wende, Gomda dag n beeme,... la Gomda dag n yaa wennaam... Bumb faa yaa bumb n naane*⁴² Wennaam b sen boond ti Elohim Singr sebre wa, b boonda bamb ti « Gomd » koe-noog a Za sen gulsa puge. A Elohim, Gomda rika ninsaal yinga, n na n ken neb nins bamb meng sen naana suka. Yu ne woto la wennaam wilg b nonglem ninsaalba yinga. *Gomda roka*

³⁹ Ezayi 2.4

⁴⁰Habakuk 2.14 ⁴¹

Singr 1.1 ⁴²Zal.1

*ying n zindtond suka*⁴³. D tags koe-kanga sen wat ne tagsg wusga sen be ziig ning wennaam sebra puge wa, la d karem-a. hal singr wende, Gomda rag n beeme, la gomda dag n bee ne wennaam. *Bumb fda yaa bdm b n naane, la bumb ka be sen naan ti ha bdm b n naane, la tengd nebd nebd ka bang bdm b ye. Bdm b waa b meng nebe, la b nebd ka reeg bdm b ye. La neb nins sen geeg bdm b, la sen teed bdm b yuurd, b ko-b-la noor ti b lebg wennaam kamba... Gomda rika ying n zind ton d suka, n pid ne bark la sida, la tond yda bdm b ziiri, ziir sen ya wa bi-ribl yend sen yit Ba wa nenge ziiri ... Ned ba a yembr nan ka ya wennaam ye @Bi-ribl) yendd sen yi Ba wd nenge wa kitame ti nebd bang bdm b*⁴⁵.

Karen-biig a Filip me dag n dat n yaa wennaam sen ya to-to wa a Moyiiz sen dag n data.

Zu-soaba,wilg-y tond Ba wa⁴⁶, la a Zezi leokame n yeele : sen ya-a maam yaa Ba wa,⁴⁷ Ned ka toe n togs gom-kanga sa n ka zita, wall zire yagda, wall wennaam menga. La ned ba a ye sen ka toe n yeel t'a Zezi yaa zit bi zire yagda, yaa tils ti tond deeg ti tond sa n get a Zezi, tond nee wennaam.

Bamb sa n dag n ka wennaam, bamb n dag n na n yi begd n yud faa duni puge. Wakat ning bamb sen yeel ti "maam ne Ba wd yaa yembrd "**, neb n yeel ti b yaa

⁴³ Za 1.14

⁴⁴ Za 1.1-14

⁴⁵ Za 1.18

⁴⁶ Za 14.8

⁴⁷ Za 14.9

⁴⁸ Za 10.30

belgda. B pus n kiswa a Zezi, bala, b todgame ti b kon te bamb goama ye. A Zezi sen da maanda da takda neb n wat bamb nenge, la b dag digda keer n zaagd ne bamb me. Neb n da be n pugd bamba, la neb me n dag n be n dat n ku bamba.

Baa bamb sen dag n vi teng zug wakata, neb welga bamb poore, la neb ket n welgda bamb poore. A Zezi yeelame yaa : Sen ka be-a ne maam kisa maam.⁴⁹

La ned sen maam bumb ning pipi wa ka rat n togs t'a na n paa a woto ye.

A poll yu Zuif ramb karen-saamb sen dag n maand a tuumd ne a suur faa. A sen dag n ya bi-bug wakate, a dag n kisa a zezi karen-biisa wusgo, hal n names-ba la a sakd ti b kuud-ba. La baoosgo a sugra kosg zuge, a rika a vuma faa n waoog a zezi wa a Zu-soab la a Soaala. A namsa wusgo a sen maan sid ne a Zezi wa yinga. Boe n kit t'a tek woto ?

A poll dag n mii kaab-kudga b sen dees ne gerka. Yu bangdb 70 n dees-a, la yaa renda n kit ti b boond sebra ti septanta. A poll sen dag n paam zamsga yinga, a mime ti b lebga helbre gom-bil ning sen yet ti wennaam ne gsrk gom-bil sen ya Kuriyos. Faranda wennaam sebra puge, b legba gom-kang ne sen-ka-a-saabo.

La a Poll sen wa n kend damaase, a yaa veenem sen yagd wusgo. Veenema talla pang wusg hal n leo a Poll nina wakat bilf yinga. A suure wa, a bangame ti yaa wennaam taor la a sen da be wa. A talla gerk gom-bil ning sen wilgd wennaama n yeele : zu-soaba, yamb yaa

⁴⁹ Mathieu 12.30

anna?⁵⁰. Wennaam leokame n yelle : mam yaa zezi ning fo sen namsda.⁵¹ baraare, a Poll bangame ti wennaam ne a Zezi yaa yembre.

Veneg-kang a Poll sen paama tek-a lame, t'a Zezi be wa lebg bamb ten-tumd a poll. Sen sing ne baraare, a ninga a vuma Zu-soaba, Kirist a Zezi nuge, baa ne a sen na n names wusg a teebe yinga, a rika a vuma t^Ar n boeeg Koe-nooga n yete t'a Zezi waa tenga zugu. Ne a Poll, a zezi lebga bon-sid fast hal t'a lebg ten-tumd sen ya kaseng n yud faa, zamaan faa. Seb nins a sen gulsa pida ne kaset sen ka sambg ti bumb faa yaa a zezi n naane, b menga ymga.⁵²

De, tond yatame ti Nazaret Zezi wa ka wennaam no-rees bal wa islaamda sen zamsd nebaye. B ka wennaam bi-ribl a yembr wa Mormo ramba ne Zehova keset-ramba ne neb a tab sen tagsda ye. La sen na yil n zems ne neba faa, neb keer n pund venegr ning wennaam sen veneg ne b meng yella koom. B boonda mensesem kang ti "senkretismi", ti gom-biis bilgr sebra yet t'a yaa teeb-yebgr toay-toay sen ka toe n zems taaba sen na n naag taaba.

Ad mamsgo : Hindu ramba reega a "Zezi" n naag-b ne b wennaam-damb wusg a taaba. Tond sa n tegd t'a Elize wennaama sen ya sid wennaam sa wa be wen-naands puusdba wen-naands taore, wen-naandsa luita tenga, woto me, wennaam ning ninsaal nug sen mane, wall ninsaal yam sen tags tog n Ivu teng Zu-soaba, Kirist

⁵⁰ Tuuma 9.5

⁵¹ Tuuma 9.5

⁵² Kolos ramb 1.16

a Zezi taoore. Bamb yaa wennaam sen ya Bi-ribla, n ya **yembr** ne Ba wa la ne sug-songa hal wakat sen ka singr kon zmd saabo.

Tond sa n paam n bang ti Kirist a Zezi yaa wennaam n sa, ka leb n ya toog ne tond tit e bamb rogma sen yi bon-banda, la bon-ban wusga b sen maana, la b kuuma ne b vuugra, la b zek-n-keng arzana, la b sen na n lebg n wa bilf sa n paas ne pang la ziira ye. A Ezi yuda tood nins bamb meng sen nana, bala, b yaa wennaam, duni ne tood nins sen zaad-a la bumb nins faa sen be a puge wa Naanda.

Nazartt Zezi wa yella welga ninsaalba sen be teng zuga ziis a yiibu. Ka naong ramba kireng a ye ti arzags ramba kireng a ye ye. Leb n ka zagsa sen fas taaba, wall soolem damb sen tar tagsg toor-toora ye. Welgr ning sen puk wakat ning wennaam sen wa n na n ges teng zug ramba yaa yell sen ya kaseng n yud bumb nins faa sen welgd ninsaalba.

Bumb ning tond sen yeta ka sen fug n yud sen zems ye, bala, zu-soab a Zezi menga yeelame yaa: *Zezi leoka bamb yaa: "wennaam sa n da ydmb ba, ydmb da na n nonga maam, ti boe, mam yii wennaam nenge n wa. Mam ka wa m toor ye, bamb n turn maam. Yaa boe ti ydmb ka bang mam gpamd? Yaa ydmb sen ka toe n sak n kelg mam goamd yinga. Sutdan la ydmb ba, la ydmb dat n maana ydmb ba ratem. Ye yaa nin-kuud hal singre, la ye ka paad sid sen ka be ye puge wd yinga. Ye sd n yagd zire, ye gomda a meng suur puge denda, ti boe, ye yaa zire, la zire ba. »*⁵³

⁵³ Za 8.42-44

De yinga yamb sa n wum ti teedb sull n be ti b b aya wennaam, ti neb sull a to me n be ti b b aya weng soaba, na n yu lingr ne yamba ? Ka neba faa n ya wennaam kamb ye. Yam yakr ning sen be maam la yamb taoor n na n pa ned wakat sen kon sa wa yaa ti yi wennaam yira neda, wall yi a sutaan yir neda.

Yamb pu-sida ne wennaam yella ka pak ye. Ned toeme n ka tar buum n yaool n gomd ne a suur faa. Ned sa n yeel ti ned sen teed bum ninga ka pake, a ye n teed ne a suur faa, yaa zire. Yamb toe n dika zenem n vel n teed ne y suur faa ti yaa tip-rum. Yamb na n bass n kiime.

Nnsaal buuda welga sags a yiibu. Tond ned kam faa bee a yembr wall a to puge. Wall d bee ne wennaam nebra, wall d bee ne weng soaba. Yaa bon-kaseng ne yamb ne yamb ti bang y sen be sull ning puge. Pipi bumb y sen tog n maan n paam n zind wennaam neba suk yaa ti bang wennaam la y bang bumb ning b sen maan tond ying ne b sen turn b Bi-ribla, Kirist a zezi wa.

"Zezi" yuura rat n yeelame ti "Zu-soaba yaa faagre" De, maleka yeela a zozef yaa: «... la fo na n puda a yuur t'a Zezi yaa yenda n na n flag a neba ne b yel-wena"⁵⁴.

⁵⁴Matyel.21

SAPITRA 5 YELLA

MENG YEGR BEE Y£

Yuum kob-kanga singr wende, neba dag n tara teeb ti duni wa nindaar beooga da na n yu neere. B dag n teedame ti b dag n bee zag-noore n na n ke naar la paoong zamaane. B dag n teedame ti b na n yaa zamaana barka tens nins faa sen BE teng zug ka wa puse, baa ne tens nins neba sen dag n teed ti b yela saamamr n sa wa, la baas ne nimbaaneg sen kit ti neba namsd ne tood sen ka toe ne bilga. La yuumd 1914 yuumda, zabr keeng wee Erop gilla faa puge.

Runda-runda, baa ne bangra tuuma weenge wa sen kengd taora, neba ka ka leb n gomd nindaar sen na n yi su-noog wakat yell ye. Ayo, neb tus-keem kenda ne yure, b sen ne n teeb nins sen boond ti nukeliyeer n toe n menes duni wa labgda wusga. Duni wa yela sen lebg kalgemd n yud pinda, teng ne a to suka la hal baa teng meng puge wa kitame ti neb nins sen guusd n get yela sen ya to-to wa suka, wusg kaoome n yell ti ninsaal sen sung n be wa teka, tond zamaana n ya yell n yuda, t'a saong ka be daar ye. Tond zoe n yaa neb nins sen vi tond zamaana yur sen ya to-to wa. Yaa wa tond sen vi mosmosa wa, saonng n luund tond zutu. Boe n maan ti ya a woto ?

Duni wa nin-kasems sen dat n leok sok-kanga wa, b mi n tigma taab n na yese. Wakat ning b sen wilgd yel nins sen be wa la b kelgd ned faa sen tagsd ti bumb kanga wall ada n na n songa, duni wa yita yel-kanga puge n ke yell a to puge. Baa ne b sen dokd panga, la ligdi la bangr wusg n keesd a puge wa, yaa wa ned ba a ye ka be n toe n kit ti duni wa tek n tees kireng a to ye. Teng soaadba, la politik maandba, bangr nin-kasemse, neb sen

paam zamsg wusgo, laog-baoodb sen mi soma la ligd rot zaadb sen be duni kirems faa, la logtoemb yuiy sen yi, la neb sen mi ninsaalb ne taab vum ysla, b ned kam faa keesda a bangr a puge.

Baa ne re faa, bangdb kaens ned ba a yembr ka gomd yel-yegr ning sen be a puge wa yell wa wennaam sen ne-a to-to wa ye. Ned ning faa sen mi wennaam sebr bilf toee n songa bang-bed ramb kaense. Wennaam kitame ti tond bang yell ning sen be ne tonda sid-sida belem, bala, yaa tils ti neba bang yella meng n yaool n ya a turn. Yaa zi-kang la d toe n bang neb nins sen baood wennaam ne b suur faa wa n bak ne neb nins sen be wen-tuudem puge n dat n bang bala naoor wusgo. Tond sa n vaesd n dat n ya yella yegre, a toee n ruka ned suuri.

Yel-beed a ye n maane, t'a buud ka zind ninsaal naaneg teka ye.

Wennaam yeelame yaa : "*D naan nmsaal n wenegd d menga*"⁵⁵ ; Toe ti yamb sokd y mens woto : B naana ninsaal wan-wan n weneg wennaam ?" ka yinga weenge la d wend bamb ye, bala, zu-soab a Zezi yeelame yaa : "*Wennaam yaa suga*"⁵⁶ . wennaam ka tar kams wall nao bi nin ye. *Wennaam bee veenem ned sen kn toe n ta puge, ninsaal sen nan ka yd la sen ka toe n ya*". Ninsaal ka be ned sen ka toe n ya ye. Sa n ya woto, bumb n be ninsaal puge n ya kaseng yud ying ning a sen be a puge wa. Neda meng sen be puge wa ket n vume, baa yinga kend sa n wa sa. Yaa nin-kang la b naan n weneg wennaama.

Wennaam sebr wilgda tond ti wennaam tara zu-koto, n tar yin-sidg ratem. Yaa yel-kaens wsenge wa la

⁵⁵Singr 1.26

⁵⁶ Za 4.24

⁵⁷ 1 Timote6.16

ninsaal naan n weneg wennaama. La wennaam sen ya wennaama yinga, bamb bangra ne b yin-sidga la b ratema ka tar ziig ye. Dat n yeelame ti b ka tar toaag ye. Bamb la a woto. La ninsaal tara toaaga. Baa banga. Baa bangd a Eyinteyin talla zu-kot sen tall toaaga. Ned ba a ye ka be n toe n bang bumb faa ye. Ned ba a ye ka be n toe n nong neb ne nonglem sen ka set ye, la ninsaal ratem ka mand a sen dat duni puge ye. A ka so a beoog yelle, la a ka yakd yam ne a vuma sen na n yi a soab ye.

Ninsaal yale wa yaa sug yale sen kited t'a toe n bang wennaam la a paam lagm-n-taar ne bamba. Yaa renda ying n kit ti wennaam sebr yet tond *ti ninsaal yaa tuulle, la suga, la yinga*⁵⁸. Ninsaal tuulla maasem ymga, a toee n paama lagm-n-taar ne a Naanda. Ninsaal suga tunigda a yinga n paamd lagm-n-taar ne bum nins sen toe n susa. Bumb faa soma, sa n yaa ti tuulla n be taoore, ti suga pugda, ti yinga pa poore. La bumb n maane. Neb wusge, neng^{AA}e, tongra toemame. Yinga n lebg pipi, ti suga ya yiib soaba, ti tuulla ya taab soaba. Runda-runda, yinga yelle, teeda yelle, bumb nins sen be duni puge wa n so ninsaalb wusg tagsgo, la b yam-yakre, la b sen nonga, la b suga yale wa goeeme, n ka vi ye. Wennaam sen na n kit ti yale ning bamb sen naana paam naare la b tae-a wa, lagm-n-taar ba a yembr ka be Naanda ne neb nins bamb sen naana suk ye.

Ned sa n yet ti wennaam ka be, a soaba yaa kuum suga weenge. La ned sa n tar lagm-n-taar meng-meng ne wennaam, a vume teke.

Duni wa yela faa singa ratma maasem yinga.

Wennaam ka naan ninsaalba ti b ya wa neb sen maan ne peend n ka toe n vig baa bilf ti ka ned a to sen dat ti b vig ye. Yaa ne g'is nins sog ninsaan-peela la a soaba kited t'a vigd buuda faa.

1 Tesalonik ramb 5.23

La wennaam koo tond ti tond toe n maan wa d sen dat nc d meng yam-yakre. La b sen ko tond ti d tar d meng ratma, tond yam-yakr yell faa bee tond zugu. (Neb wusg nins sen tibsd tagsg baas n yaool n ka mi wennaama ka na n ko yamb saglg a woto buud ye).

Tus a yib n dag n be Eden tusa suka. A yembr yuur la "*vum tugd*", t'a to wa yuur ya "*neer ne weng bang n bak tuga*"⁵⁹. La wennaam sen dag n bas a Adam ne a Eva Lohorem ti b yak b toore yama, bamb ko-b-la weer ti b toe n di vum ruga biisi. Yaa tug a yembr bal biis la b gidg bamb ti b da ri ye. La yaa ti-kang b sen rig bamb a biisa ruba - neer la weng bang n bak tuga - la b yak yam n di. La b yaool n dag n talla lohorem ti yak yam n sak wennaam noor wall ti kuse. B sa n dag n die-la vum tuga biisi, b dag n na n kitame ti ninsaalba paam vuma neng a to ne wennaam.

A adam ne a Eva kusa wennaam sen dag n wilg bamb ti ya soma n yuda. Wennaam dag n miime ti yam-yak-kang dag n na n waa ne tood ned sen ka toe n bilg a meng zugu, la a na n waa ne namsg ninsaal buuda faa zugu. La wennaam nonglema yinga, la b sen mi ti ninsaal sa n yak yam-songo na n waa ne ziir a yinga, b bas-b-la lohorem ti yak yam ning b sen data.

A sutaan sen ya zire-be neba talla a no-minima sen toe n lud ned yama n kit a Adam ne a Eva rik nao-yakem-wenga. A kitame ti tuga bii neerlem belg-ba, n yeel-b ti b sa n di-a faa, b na n legga wa wennaam. Wakat faa, a Sutaan yeta ninsaal t'a toe n yu a meng wennaam. A Sutaan tusa a Adam ne a Eva ti b tu meng raab la b bas wennaam denda. Yowa kitame ti b yagensa faa kong lagm-n-taar sen kot vuma sen ya lagm-n-taar sid-sid ne Naanda. *Yaa renda n kit t'a wa nin-yend sen kit ti yel-*

⁵⁹ Singr 2.9 48

wend he duni puge la ti kuum wa yel-wend yingd la ti kuum yokda nebdafa b sen maan yel-wend yingd...

Yaada ziiis sen be, ti logtor-yiy bee, ti tab-biis bee, ti bi-bees rot be duni zanga, yaa ninsaal yam-yak-yook naanega paalma n wa ne-ba. Yel-wen-kuudg kanga sen be ninsaalb buud faa suka yaa baag sen yit ba-rambe n longd kamba, la a tata neba faa. Yel-wena ka saam lagm-n-taar ning sen dag n be ninsaal ne wennaam suka bal ye, a welga ninsaal ne a to me.

Maam ne yamb yaa yel-wen-maandb d rogem puge la d tuum me yinga.

Sa n yaa ne tond rogem, yun-song gulda reega tond ziige n gom n yeel yaa : *"Mam doga yel-wen puge, la m ma rika mam pug y el-wen puge"*⁶¹. La re ka kot tond buum ne yel-wen nins tond sen maanda ye. Wennaam sebra yetame ti tond yaa kusg kamba, n maand bumb nins tond yinga sen data, la tond bulla yaa su-puugr kamba⁶². Tond yaa bsegdb wennaam nife tond menga yel-wend yinga. Tond ka toe n dik n dogl a to - wa d paga, wall d roagda, wall d zoa ye. Tond ka toe me n dik n dogl neb nins wall bumb nins sen gubg tonda. Yamb yel-wend yell bee y zug wa mam dend sen be m meng zuga, *"Bala neba faa maana yel-wen n kong wennaam z/Tra"*⁶³. Bum ning sen kited ti d yat ka-rat-taaba, la welgr ninsaal suka yaa ti yel-wena bee tond ned kam faa puge.

Yel-wen loee ne ned ning sen yet ti wennaam ka wa ne sen teed-a wa, la Araab ne Zuifu. Yel-wena loee neb nins sen be naong tense wa ne neb nins sen be tens nins tar laog maang panga. Yel-wen loee ned ning sen teed ti bumb faa yaa neba faa n so wa ne ned ning sen

⁶⁰Romdamb5.12 ⁶¹

Yun-song 51.7

⁶²Efeez ramb 2.2-3

⁶³Romdamb3.23

teed ti ned faa soo a bumba, la a loee zandarm ne wagdre. Pug-yoaadba wall koe-moanba, arzogs ramb wall nimbaan-damba, sen mi-b sebr la sen ka mi-ba - "*b fda maana yel-wen n kong wennaam ziird*". La yaa yel-wena bal n wat ne zaba ninsaalb ne taaba suka.

Yel-wen-maand flagr bee a Zezi puga. Bamb yeelame yaa : *Mam wa ka ka ti bao nin-tirs ye, la yaa yel-wen-maandba*⁶⁴.

Gom-bil ning sen yet ti "yel-wenda" rat n yeelame ti "tao n yosge". Tond sa n dag n zarame wall d dag n peeme me, maam ne yamb yosga d sen da tog suse, sen ya wennaam somnema, la tond ka tar bumb d sen na n maan d toor n rems bon-kang ye. Ned sa n wa teed t'a toe n paama laafi ne wennaam ne a meng somnem wall a neer manego, a tudgda a menga. Ka ne *\uurn ye, ti ned ba a ye ra wa wa oog a meng ye*⁶⁵. Renda n kit t'a Zezi yeel ti "*mam sen datyaa nimbdan-zoeere la ka maoongye*"⁶⁶.

Yaa b sen na n wum wennaam nimbaan-zoeera voor la neb nins sen namsd b meng yel-wena zislema yinga na n paam yolsgo. Wennaam sen pid ne nimbaan-zoeera yinga⁶⁷, bumb ning b sen kot bala, yaa ti y reeg faagra wa kuun sen kot zaalem. *Bala, yaa ne bark la ydmb paam fdagre, teed yinga. La yowd ka yit ydmb*⁶⁸. Yaa a Zezi n yao ne maoong sen yud faa wa, n na n pak kuileng yel-wen-maand ying t'a toe n tu n ke wennaam belema puge.

⁶⁴Matye9.13

⁶⁵Efeez ramb 2.9

⁶⁶Matye9.13

⁶⁷Efeez ramb 2.4

⁶⁸Efeez ramb 2.8

Wennaam sen ya nimbaan-zoeta leb n ninga «vum Tuga" biis ninsaalba yinga. La bamb sen ko ninsaal yam-daaba yinga, wennaam ka rat n modg yamb ti ri ti-bi-kaens ye. Baoosgo, yaa bumb sen ya yagdem ne yamb ti maan bumb ne kuun ning wennaam sen teesd yamb zaalem n yete ti : yaa mosa la wakat songo, ad yaa faagra raare.⁶⁹ Yaa mosa, la ka nindaar y sen ka mi a wakate, n guud n na n deng n mak ti maneg y vuma ne y meng pang ye. Teeg-y bumb ning a Zezi sen dag n yeela : *Mam ka wa nin-tirsd ying ye, la yaa yel-wen-maandbd yinga*⁷⁰.

Pipi nao-yakemd sen na n tall yamb n tees y yella mangr sene yaa y sen na n pelg y pug ne y yella meng-meng - sen ya yel-wenda. A zezi teega b nus n na n deeg yamb runda, baa yamb sen ya to-to, wall y vuma sen ya to-to. Bamb sen dat n wum bumb ning yamb noore bal la woto : wennaam, zoe-y m nimbaaneg ti m yaa yel-wen-maanda.⁷¹

⁶⁹ 2 Korent ramb 6.2

⁷⁰Matye9.13 ⁷¹Luk 18.13

SAPITRA 6

BOE YING TI NEBA RIKD SOR SEN KA ZEMSE ?

Mam sen n ya biig wakate, mam da bee teng a ye koom sen gubgi, Angilinteer sen so b ramba suka, ti sils nins sen lobd bomb-ramba piuugd a zug wintoog ne yuungo. Dag na yaa zabr wakate, ti silsa sen lobd bomb-ramba dag n teesd ziis nins b sen dat n we, Angilinteer suka wall a ritg kireng tensa. Maam ne m zo-ramba, tond dag n zamsame n bangd beebe sils sen lobd bom-ramba burg n bak ne tond mens silsa burga. Tond sa n wa ya ti lamp keenga bugum tees beebe silg a ye sen be yingri, tond suur dag n nooma wusgo. Tond dag n miime ti bug-raoog ning b sen boond ti DSA wa, wall sils ne taab zabr yingra toe n wee silg ning sen lobd-a bomb-ramba n lubi. Sa n yaa beebe silg me, toeeme ti neb nins sen be a puge wa yi n bas silga la b sig ne zaan-zaane. Sen na yilg n menes silga neb nins sen posa, tensa soaadba dag n yiisa bumb nins faa sen dag wilgd ziisa so-badse wa. B rag n ka rat ti nin-bamb paam weer n lebg n ti wa ne bom-ramb ne silg a to ye. Re kitame ti bumb nins sen da wilgd ziisa, ka wusg n da le ket soya zut ye.

La tond sen dag n ya kom-busa, tond dag n miime ti wootten weoga puga, sor wilgd sen ya bilf n be so-palempaas sen ya bilf bal zugu. Tond sa n wenemd-a n tees lebende, tond yame wa, tond songda zabra weenge. Tond me rat n tudga ned ning faa sen dag n ka tog n wa tond tenge wa wa d pan-soaadba sen maanda.

La sa mikame ti neb sen wa wa, ned sa n be b suka n tar tenga gulb sebre, sor wilgdba kaalem ka maand baa fi ye. Tond a yaasa sen dag n maan bumb ninga dag n ka n tudg ned ba a yembr ye, sa n ka t'a soaba ka ges a sebra puge.

Wennaam songda tond ti d bang neb nins sen baood wennaam, la sen basd ti sor wilgdb sen ka sid belgd-ba n bake.

Neb nins faa sen yak yam n ka rat n deeg ti duni wa sen be neer n ya soma wa waoogd a Naanda, b na n wa baas menemame. *B wukda b mens n yeel ti b yaa yam ddmba, la b lebgayalemba... b sen ka tags ti yaa soma ti bao n bang wennaamd, wennaam bas-b lame ti tagsg sen ka soma soog-ba...*⁷². Tagsg sen ka soma na n kitame ti b waoog bumb nins Naanda se naana. La ned yam sen ya veeneg na n waooga a Naanda. Yamb sa n todg ti y kon tet i wennaam n nan duni wa, wennaam na n basame ti tagsg sen ya poosg soog yamba, la b bas ti y te belgr tagsg duni wa naaneg weenge. Tagsg sen ka soma wa yaa ned yam b sen tudgi. Ned sen tar tagsg a woto sa n ka tek-a, a na waa ne a soaba saong wakat sen kon sa yinga. Wennaam sebra puge, b boonda tek-kang ti sugr kosgo.

Wennaam pind n keooga tond ti neb nins sen todg ti b kon sak n deeg ti wennaam Goama yaa sida, b na n dika sor sen na n tall-b n taas saong ziige. Neb nins faa sen yak yam ne yam-leoog ti b ka na n nong sida sen be wennaam sebre wa, b na n menemame, *bala, b ka reeg sid ning sen dag n na n fdag-a bdmdb la b nong-a ye. Renda n kit ti wennaam tumd tudgr pang t 'a wa turn b*

⁷²Romdamb 1.22,28

*puse, ti b te bumb sen ya zire...*⁷³. Ned sa n ka geelg sida wa bumbu, wall a sa n todg-a, yaa nana t'a scab sak sen zire.

Mam ket n tera raar a ye mam sen mak n na n kuil yir ne gangaob-taok ning buud sen be Londr soma wa. Da yaa tils ti mam tall bumb nins faa m yinga sen toe n maana n toog n bang sora kirenga. Mam sen da zaad torsa, baa mam sa n widg-a n zaada, mam ka ne a veenema ye. Wennaam yeela tond ti belgr buud sen wend tagsge gangaobg sen ya taok wusg n na n yaag teng ning tond sen be a zuga a saab wakate. A zezi karen-biisa soka bamb yaa: *Boe band n na n wilg ydmb waoongo la duni wd saabo?*⁷⁴. La leokra puge, a zezi yeelame yaa : Belgr Kirist-ramba la belgr wennaam no-resdb n na n yiki, b na n maan ban ne bqñ-ban sen ya kasemse, hal ti sa n bi b belg nin-tuusidsa⁷³.

Toe ti yamb yeel yaa: maam ye, ned ka belg maam ye. Toe ti yamb fuum y meng n yeel ti yamb mii belgr Kirist-ramba la belgr wennaam no-reesdba n bake. La m yeta yamb ti tags y sen ko gomda to-to wa yell wakat bilfu. Sa n yaa ti wakat n zind ti yamb ka nong sida, ti wennaam kit t'a Sutaan tudg yamb suga, yamb ka bangd mcng ye. Sa n yaa ti yamb da miime ti belgr wennaam no-rsss n belg yamba, yamb dag n kon sak belgra baa bilfu. Belgr buuda faa bee ninsaal zu-kote wa, la wuk-m-meng soab ka sakd lae-lae ti belgr bee a puge ye.

Neb buud a yiib n be ti baa b sa n karend wennaam sebra, b ka na n paam songr baa bilf a puse ye.

⁷³2Tesalonikramb2.10,i:

⁷⁴Matye 24.3

" Matye 24.24

Pipi ramba yaa wuk-m-mens ramba, n ya wa b seka b mense. Yiib ramba yaa kusdba. La Zu-soab a Zezi tara kaabg sen ya toor zall neb nins sen dat ne b suur faa n maan wennaam daaba yinga : *Ned sa n dat n maan bdm b daabo, a na n bdnga zdms-kdngd sa n yita wennaam nenge.*⁷⁶ Yamb sa n dat ne y suur faa n maan wennaam daabo, bang-y hakuk ti wennaam sebra puge, wennaam na n wilga yamb bumb nins y sen tog n te la bumb nins y sen ka tog n te, la y sen tog n maan to-to la y sen ka tog n maan to-to. La neb keer sen ka zam sd neba bumb nins sen be wennaam sebre wa na n mak n tudga yamba.

Runda-runda, kaoren-yood sen yet ti b yaa Kirist kaorenga godgda neba n teesd kireng wenga, bala, b yaa a sutaan tumtumdba. Nab nins faa sen yak yam n na n todg sid ning sen keed ne wennaam sen ya ba, wennaam sen ya bi-ribla la wennaam sen ya Sug-songa wesnge wa - Taab yembr puge la yembr taab puge wa - b yaa belgr wennaam no-reesdba. B toe n togsa wennaam sebra verse-ramb keer jaar bala, la b yiisda verse kaens b ziige, n yedgd wen-tuudem wennaam sebr yell sa n ka be a puge.

Ad sokr yamb sen na n tall n sok ned kot zamsg n bang a sa n yaa belgda: Kirist a zezi yaa anda? Renda n kit ti yamb menga tog n deng n bang bamb sen ya a soaba. Yamb sa n wa toog n bang wennaam sen ya bi-ribla sen ya a soaba, yamb na bang ti sul nins sen solgd b mens soma n yete ti b bee taab poore n sondg taaba, b yaa belgr meng-meng sula. Toe ti b puta wennaam yuur beene, la b ka gomd zamsg ning Kirist a zezi sen ko n yeel ti ned ka toe n ta m ba wa nenge ti ka man maasem

⁷⁶ Za 7.17

yinga⁷⁷ yell baa bilfu. Wennaam sebra tara goam sen ya wa suug neb nins sen teed wennaam faag-faaga yinga. Fo teedame ti wennaam sen ya b yembr bal n be. Fo maana neere. Zin-damba me teeda woto la b rigdame.⁷⁸

Runda-runda me, tond yatame ti kaoren-bed sen kUSD wennaam ning wennaam sebra sen gomd b yella paamda pang n paasde. Hindu ramba kaoreng sul-yooda takda neb wusg n paasde. Tens yins sen dag n paam wennaam serba zamsga puse, d yatame ti Hindu ramba tagsga yeg bee be, la b boonda tuudem kaens ti Tagsg sen ninsaal yinga, wall yaang yel-soalma, wa "yoga" la welg n vi f yembra. Kaorend buuda faa sen yit Hindu ramba tuudem puge wa waoogda wennaam-damb wusg sen be duni wa puge, n bas wennaam ning sen ya-a Naanda waoogre.

Moeem-tensa ramb me nadgda pang wusg n na n kit ti b teebe yadge. Bamb petorola ligda pang yinga, la b politika pang sen lebg wusga kitame ti b toe n yadg b teebe n yud ned sen dag n toe n tagsd ti na yi yuum bilf sen looga. B kusda wennaam koe-nooga yegr menga, n yals b tuudema zi-kitg sen yud faa zfige : Dom du Rose sen be Zeruzalem wend-dooga tanga zuga n yeel ti : "Ned ka rog wennaam, la wennaam me ka toe n dog ye". La wennaam sebra yetame ti : *Ti boe, wennaam nonga duni wd wusgo, hal n ko b Bi-ribl yendd, tin ed ning faa sen teed bdmb kon sdam ye, la a na paam vum sen kon sa.*⁷⁹

Ka wen-tuudba bal n paamd belgr tagsg puge ye. Neb nins sen ka rumd wen-tuudem tuumda yaka yam sen tilgd faa ninsaal zuga n yete ti ninsaal la duni faa yegre,

⁷⁷Za 14.6

⁷⁸Zak2.19

⁷⁹Za3.16

la ti ninsaalba sen tog n tumd n dat bumb ning n yuda yaa ninsaal yeegre. Bumb fla tilga ninsaal zuga bee lekol-kasemsa wa, kibakitba sebe wa, seba neba sen gulsda puse, radio puge la televiziyo puge. Koseg a yembr neba sen tar n moond yaa : « Ges-y y meng yell neere ».

Tilg ninsaal zuga ka kon-saang wa b sen dat ti tond te wa ye. Hal a Poll wakate wa menga, wennaam yeelame yaa : bamb teka *wennaam sidd ne zire la b waooga bumb ning b sen nana la b sak-a n yud Naandd.*⁸⁰. Sokr a yembr la a Zezi sokd ti neb nins sen tilgd ysla faa ninsaal zuga get ti yaa paoogre : *Fo ra bee ye wakat ning mam sen yebgd tengd ? Fo sd n mime ne f bdngrd bi f togse*⁸¹ Ket n yaa yel-yenga bala. A Sutaan sen wa n ya a Eva wa, a wilga bumb ning sen ka toe wa ti yaw a bumb sen toe : yamb na n lebga wa wennaam-damba.⁸² Runda-runda, a Sutaan ket n kengda taor ne a saong tuumda, la a tunigda zamsg ning neb nins sen tilgd yela faa ninsaal zuga sen tar ti ya belgr n ka teesd teeb weenge wa n zamsg neba.

Toe ti yamb yaa bi-bug ti politik wall wen-tuudem yell ka pak yamb baa bilf ye. Politika ramb manesema ka kitd ti yamb paam yard ne-b ye, ti wen-tuudma me ka leokds nins sen be yamb puge wa ye. Yamb sen nong n yud ti seg y kom-bi taase, la y baood y saagra ne y raaba pidsg ziis a taaba.

Daar ninga yamb teedame ti b sen gomd vuma yell to-to "rok" yula puse, la yuum-paalg sen be mosa wa puse wa na n songa yamb ti y yi ziig ning yamb sen be n ya y yembra.

⁸⁰Romdamb 1.25

⁸¹Zoob 38.4

⁸²Singr3.5

Mam tagsdame ti yamb wumda saooga yula goama. Toe ti yamb ka na n bilg-b wa maam ye, la baoosgo yamb na n deega wa maam ti yaa sutaan-yela, nams-taab ratem la rao ne pag lageng yel n kalem taab yule wa. Yula pusa, yaa wa namsg ning sen na n paam bug-tenga n sao vuma d sen vi ti yaw a a ka voora. Kom-busa sen vi bumb ning pusa pee ne maan-taab panga, la kom-busa sen tigsd tab neb ning maaseme wa yikda b ratem ti saam b mense la b saam taaba.

Bas-y ti m gom ne-y ziig a yembr mam sen ya Los Angeles yelle. Yaa kuum roog b sen boond ti « Firzidesre ». ku-ramb kobs-yoob n be be kiis a tab n guud tin ed w ages n yeel t'a mii a zagl wall a zagla. B guls seb-booneg ne nimeroramb n segdg b nao-bi wa. B na n naaga bamb wusg n mum yaog a ye n ka tol n bang b sen ya neb nins ye. Nin-kaens faa yu neb sen dag n rikd dorge, la yu koes nins b sen kelg disk-ramba la kaset-ramba zags tus-keem puse wa n wa ne renda. Bamb tuu sor wilgdb sen tees bamb ziis ninsa baoosge, b da ka toe n leb b poore ye. B sa n dag n wume zu-soab a Zezi koeega n kelge, dag na n yie-la neere : mam waame ti piisa na paam vum, la b paam-a hal ti seke.⁸³

Yella sen zoe n ya kalgemda, neba yam-gadb ne tita maaneg paamda pang n passde me. Kaset zindame ti tita maaneg leb n tara pang runda wa a sen dag n ya to-to yuum kobs wusg sen loge, wakat ning tond sen boond ti ka-mi-m-neng wakata. Yaa woto, baa ne « Bangra sen paam paoosg » ti b gomd a yella.

A Sutaan waoogdba segda taaba, la b soora tara paoosg bala, ziis nins meng ned sen dag n kon tet i b na tigma. Londr tenga laog baoodb tigsda taab Kensington n maand kaoreng sen boond ti "maoon-sablga". Tit maaneg tigind lebgda wusg Erope, wa a sen maand ten-neer koom

⁸³ Za 10.10

sen gubg n boond ti Vankuveer puse wa. Bumb nins sen dag n maand yaab-ramba rog-n-mika puge wa, neba maanda a woto kinkir-bagra puge duni tek faa mosa. Reem keer sen naagd taab n maande wa, « Donzo la Dargo » n paas damye sen boond ti « Wigi » wa wilgda neba yam-gadb ne wenga la ne bumb sen ya lill yella sen paamd paoosg neb nins b sen yet ti b paama zamsga suka. Yel a woto sen tar yilenga, yaa suga puge yela neba sen dat n bang a zuge-zuge wa n wat ne-a. baooba bamb sen baood ti yaool n ya tudgra puge wa, neb nins sen zaagd b mens ne wennaam veenema soor yaa wusgo, la bamb wusga wenemd n kee bagra lik bida wa puse bida wa puse n na n bao sug puse vum sen yaool n ya belgr la viuug fast.

D ra yim bumb ning wennaam sen yeel ne mosa zamaana yella ye. B plnd n keogda tond ne « belgr wennaam no-reedba" la ne "ban la bon-yeedsa » sen na n tu belg-kasenga sen na n zind duni saab wakata. B pind n wilga tond ti ned sen ya weng soab n na n puki, la lik tuum nins sen na n maana na n yu ne a *Sutdan pdnga, n naag ne bon-bdn la bdnla bdn-yeeds buud fact sen va zire, la ne ka-tirlem belgre, neb nins sen na n sdamd*

Neba sen dat belgr zamsga la lika yela n yuda, a yaa nana ti wum bumb ning sen kit ti sambga paense, la bas bumb keer ti yaool n ka songda, la saab sen word neba n namsd tens wusg la neb sul wusga. Sor wilgdba a Sutaan sen ninga wusg ti loog ti d ka toe n sodg-b faa ye, la yamb toe n banga hakuk ti b ba a yembr ka na n wilg neba ti Kirist a Zezi yaa b yen taa n toe n yols-b ye.

⁸⁴ ?. Tesalomikramb2.9-10

Bala, koeeg ning wennaam sen tara ka su-saoong wall sambg bi kuum kossg ye. Yaa teeb la pel-kegeng ne vum ti sek koeeg wa d sen yat-a Kirist puse wa yamb wennaam baoba puse, yamb sa n karem y wennaam sebra, sug-song na n wilga yamb sor ning sen tat Kirist a Zezi nenge wa wakat faa wennaam pind n keooga yamb ne sor wilgdb nins sen tuut neba. B leb n keooga yamb me ne belgr ning sen lut yamb suga nin wa gangaobga. Da sak-y ti bumb ba a yembr wenemd yamb tagsga y wennaam baoba puge ye. Ad kaabg b sen kaab yamba : Ti boe, mam sen ya Zu-soaba, mam mii saagr nins mam sen saag yamb yinga soma. La mam yeta yamb yaa : ka saagr sen na n nams yamb ye, la yaa saagr sen na n wa ne neer yamb vuma puge. Mam datame n ko yamb nindaar neer saagre. Yamb sa n wa bool maam la y puuse, mam na n kelga yamba. Yamb sa wenemd n bao maam, y na n yaa maam. Mam sen ya Zu-soaba, mam yeta yamb yaa : yamb sa n bao maam ne y suur faa, mam na n basame ti yamb ya maam.

La yamb sa n sokd y mens sok-kanga : «De yinga wennaam sid nonga mam ?» teeg-y koesg ning Zu-soab a Zezi sen yeela : maam la sore, la sida, la vuma. Sora yaa a yembre, bal a Zezi yeelame n paas yaa : Ned ka toe n ta m ba wa nenge, sa n ka mam maasem ying ye.⁸⁶

⁸⁵ Zeremi 29.11-14

⁸⁶ Za 14.5

SAPITR A 7

WEMMAAM SID NONGA MAAM?

De yinga yamb zoe n samba ne y ned meng nonglem? De yinga yamb zoe n makame ti wilg ned sen sambd ne yamb nonglem a ying ti y nong-a lame ? Sen ya neng ning faa, yamb mikdame ti ziis keere, manesema sen wilgd nonglema yuda no-goama.

Wennaam wilga b nonglem tond ying ne bumb ning b sen MAANE, wakat ning a zezi sen ki rapika zuga. Yamb sa n toog n wum bon-kang voore, yamb ka na n leb n guild ti b bilg yamb wennaam nonglem yamb yinga voor yes ye.

Ra-pigs a taab la b sel Golgota tanga zugu. B kaa faadb yiib ra-pigs a yiib zutu. B kaa Zu-soaba ra pik ning sen dag n be faadb a yiiba zugu, la yaa be la ki-ya. Faad a yembr sen wa n na n ki wa a wuma vuma ygl ne kuuma ysl n yud a wakate neba keere. A yeelame yaa : Tond nenge wa zemsame, bala, tond reegda sen zems d tuum yaoodo. La rao-kanga ka weng baa fi.⁸⁷ Pipi, faada wilgame t'a yaa beegda. La yiib soaba, a wilgame t'a ra togda ne kuum, la taab soaba, a dag n miime t'a Zezi ka tar yell ye.

Faada sen bang t'a beegame wa, a yeelame yaa : tond nenge wa zemsame. Tond sa n ges kireng a ye, d

⁸⁷Luk23.41

toee n yeelame t'a tara buum. Wennaam yeela tond ti yel-wena yaood yaa kuum.⁸⁸ La yel-wena sen be ninsaalba faa suk n ka bas ned ba a yembra, bumb ning a sen da tog n wa-ne yaa kuum sen ka seta, sa ka wennaam sen maan nonglem tuumda yinga.

Beegra me yaa yell tond mosa neba zutu. Neb nins sen teed ti "f suur sa n yet ti f beegame" yaa weng fo sen maan ti loog daar zar ti loog n bas fooma n kell zer-zera, b-ramba ka wum yella manegr sor a Zezi sen tuk ne nonglema voor ye.

A Zezi vima sen dag n ka wend ninsaalb a taaba rend baa bilfa, bamb vuma zemsa zang bumb faa puge. Baa faada banga a kuuma wakat ti *nin-kdngd ka maan weng baafiye*⁸⁹.

Neb a taab sen dag n mi Zu-soab a zezi soma noor dag n yaa yembr ne a Zezi sen zems zanga yelle. Ned faa talla a me goam buud n wilg a tagsg ne a zezi zemsga yelle. A piyesr yu ned dag n yagd ne bumb maanego, la re kitame t'a kis kaset n yeel t'a *zezi ka tol n maan yel-wend ye*.⁹⁰ A Za sen bang a Zezi wa tuud(n-ta-nongr la zoe wa yeelame yaa: Yel-wend ka be bamb puge ye.⁹¹ Bangd a Poll sen paam zamsga yeelame *t'a zezi ka bang yel-wend sen ya a soab ye*.
₉₂

La bumb sa n tusda tond ti d tags tin in-bamba sen dag n ya a zezi karen-biisa da ka toe tags bumb a to ti

⁸⁸ Rom damb 6.23

⁸⁹Luk23.41 ⁹⁰ 1

Piyeer 2.22 ⁹¹1Za3.5

⁹²

ka woto, bi d kelg a Poos Pilat sen ya Rom ned dag n ya zude guverneera buuda kaoob gomde. Ye dag n ka Kirist zoa ye, la baoosgo, a goma b yell n yeel ti b yaa ned sen zems zanga. Sen wa n yi tils t'a togs a tagsg ne Kirist a Zezi yella, a Pilat togsa sid n yeel yaa : Gese, mam sogs-a-la yamb taoore, la mam ka ya wens nins yamb sen dot-a ne wa ba a yembr ye.⁹³

Kaset a woto sa n dik n na n mak ne Ba wa meng sen zind yingr n kis a zezi kaset, a zema boe ? Ned sa n tog n yals neb taoor n gome, togame ti ned wilg neba a sen ya a soaba.

Yaa wennaam menga n wilg neba zu-soab a zezi sen ya a soab wakat ning b sen singd b tuumda. B yeelame yaa : *Ada yaa mam bi-ribl nongr mam sen nong ne m suurdafa*⁹⁴ wennaam dag n ka na n gom a Zezi yell woto, b sa n dag n mikame ti zang n be b zuge puge wall ti yel-wend n zind b manesema puge ye. Wakat ning Kirist a zezi sen wa n na n ges tond tenga, bumb dag n ka be bamb puge sen dag n toe n saam b ba wa sen ya somnem soaba suur ye.

Yaa a Zezi sen dag n zems zang ti yel-wend ka zind b vume wa ymg la kuuma ka toog n deeg bamb ye. La b yaool n kiime ! Nonglem sen ka to ning bamb sen tar tond yinga kitame ti wennaam dik a Zezi kuuma n ko maam la yamba. Tond karemdame t'a *Zezi sen ka maan yel-wend baa bilfd, bamb kitame ti b lebg yel-wend tond yinga, ti bamb maasem yinga, tond na lebg wennaam*

⁹³Luk23.14

⁹⁴Matye3.17

*tirlem⁹⁵ A zezi zemsa zdng bumb faa puge, la b kenga
ra-puke wd pe-bil sen ka tar zang wall regdye⁹⁶ Yaa
maam ne yamb yel-wend la b reeg n tuk b yingd puge
da-pikd
zugu.⁹¹*

**Bumb ka be sen toe n tall n mak wennaam
nonglem yamb yinga, sa n ka toog ning bamb sen sak
n deeg kalvsere, zig ning bamb Bi-ribl nongra sen ki
ra-pika zuga.** Tond kon tol n wum bamb toga faa sen tae
ye, la wennaam kitame ti tond ya namsg ning bamb sen
names yel-wen-maandba yinga bifu.

Ned ka toe n dik gulb a Rambrandt sen maan t'a
ligda saong n mak ne seb-pedg sen ya regd meneng ye.
Woto me, ned ka toe n dik a zezi kuuma n mak ne ninsaal
bal kuum ye. Kaab-kudga puge, goam n be be n bilgd a
zezi yinga sen saama yelle. B yeta be ti b *yingd ka leb n
yaw a ninsaal dend ye⁹⁸* B sen dees-a ne faranda pang ka
ta Hebre wa ye. Be, wennaam yetame ti b namsa a Zezi
hal wusgo, hal ti b ka leb n yaw a ninsaal yes ye. Toe ti b
namsa neb a tab me woto, la b-ramba yaool n dag n ka
neb sen zems zang ye; Zu-soaba, Kirist a Zezi sen wa n
dabd da-pike wa, re ti b ket n zemsa zanga. Namsg nins
faa b sen deeg tond yel-wena yinga kitame ti b ra ka leb n
ya wa ninsaal yes ye, bala, namsga yu weng wusgo, la b
saka faa maam la yamb yinga.

Baa ne ed sen ka toe n bilg namsg ning sen paam
a zezi yinga, names-kaens yaa namsg ning sen zind b

⁹⁵2Korentamb5.21

⁹⁶IPiye£rl.19 ⁹⁷ 1

Piyeer 2.24

⁹⁸Ezayi52.14

suge wa paasem bilf bala. Yu wa bamb sen pug we-rasempuuga. B su-saoonga n ku-ba, la yaa ninsaalb yell poore, la wennaam raab yinga. Neb nins a zezi sen dag n wilg b nonglem b yinga bal n weneg n kisg a Zezi. Ba wa me wenemd n bas-b lame, bala b rag n ka leb n toe n ges b bi-ribl yenda ye, b sen kit b lebg yel-wend" maam la yamb yinga.

Wakat n wa n zind ti maam ne m paga bak taab kiis wusg n tong taaba, mam sen ken n na n maan wennaam tuumd yinga. Wakat faa, yu toog ne maam ti yeel-a ti wend na le ko-d tab yaabo. Mam yaa yin-sidg soaba, la yand ka tar maam ti yeel yamb ti naoor wusgo, d sa n wa bak taaba, mam mi n yabda m yembr ye. Baa ninsaalemda puge, welgr ne ned f sen nong mi n saamda suuri.

La wakat ning Zu-soab a Zezi sen wa n na n welg ne b ba wa maam la fo yel-wena yinga, tond ka toe n tags n bang a sen names wennaam wakat kang to-to wa ye. Tond toee n goma wennaam nonglema yell wakat faa, la tond ka toe n bang wennaam sen ya yembr tab puge nonglem sen ka seta zulem sen tae ye. Yaa renda n kit ti tond ka toe n bang toog ning sen paam wennaam wakat ning b sen bak taaba sen tae abada. Toog ning sen paam bamba zema nonglem ning bamb sen tar maam la yamb yinga.

Tond sa n tagsd namsg ning wennaam sen names n na n yols tonda yelle, tond na toog n wum toog ning b sen deeg b yinga puge la b suga wa voore. La a Zezi sen

"2Korentramb5.21

wa n yag ra-pika zuga, tond teedame ti toog ning sen dag
n namsd b suga dag n kota dabeem wusgo.

Yamb sa n te ne y suura faa la ne bark
puusg ti Kirista kii yamb yel-wena yinga, y
na n banga hakuk ti wennaam koo yamb
suari la ti b nonera vamb ne b nonalem sen

Zu-soab a zezi sen wa n be da-pika zuga, b zeka
b koeeg n yeel yaa : Mam wennaam ! Mam wennaam !
Yaa boe ti yamb bas maam m yembre ?¹⁰⁰. yu pipi la
yaolem la wennaam sen ya Bi ribla welg ne wennaam
sen ya Ba la wennaam sen ya

Sug-songa. Re kitame ti tond toe n wum a zezi
sen maana voore, wakat ning b sen na n kelm b tooge
puge n yeel ti "Mam wennaam" naoor a yiiba. Da-pika
zuga, a Zezi sen dag sen dag n ya ned sen pid ne
wennaam a yembr tab puge veenem ned sen ka toe n mak
n bilga, wakat kanga, b yiisa ziir sen ka seta veenema n
bas bamba. Yaa maam ne yamb yel-mena sen lim bamb
sug sen ka tar yella ying n kit **ti ra-pika zugu, duni ning
yel-wen-maandba sen be a zuga, lik bida n lud n lud-a
n maan Itsr a tab sen ya tags-zulung wakate.
Wennaam sen ya veenema dag n ka toe n zind ziig a
yembr ye yel-wena sen ya lika ye.**

Da-pika zugu, wennaam wilga b
nonglem-yel-wen maandba yinga. Tond yata
ruum-kang bilgr sen zulem soma seb nins sen guls n
turn korent ramba puge. Be, ten-tumd a Poll teegda
Korent teedba ti b paama yolg ne yel-wena biisi, b sen te
koe-nooga koe-nana la b its sid

¹⁰⁰ Mark 15.34

ne-a wa maasem yinga. Koesga yetame yaa: *Kirist kii tond ying wa guls-somyd sen yetd. Neb mum-b lame, la b leb n vuuga dasm a tdab daara wa Guls-somyd sen yeeld*¹⁰¹ yowa la wennaam koe-wen-maandba yinga. A Zezi sen ki tond yel-wena yinga yaa yel-kaseng sen yud faa. Kaab-kudga da pind n togas bamb kuum tond yel-wana yinga voor sen ya soma wusga, la bamb vuugra kisa kaset ti bamb kuuma sekame ti yiis maam la yamb yel-wena.

A wa Zu-soaba, Kirist a Zezi sen ya wennaam a Naanda, bamb kitame ti vum zindi, n ka rik bumb n maan-a ye. A wa Zu-soaba, Kirist a zezi sen ya wennaam a Faagda, b toga kuum la b kit ti vum yi yaooge. Yaoog da pus n na n yu a wan n toog vum naanda?

Koe-moaandb mam sen kelga suka, pasteer n yi sen mi-a yuda. Sen dag n noom-a yaa ti rik a zelemda sen mi goam soma wa n gom Zu-soab la Faagda, Kirist a Zezi yell neere. La sen ya yella, yaa ti deng a kuuma, a ka leb n toe n gom ye, bala, kansesr n yok a noora. Sen deng a sen na n loog n keng arzana, a kamsa a bi-pugl n kos-a t'a wa ko-a gulsdg la seb-vaooogo. Yu Zuug-n-basa yibeoogo, la a gulsame n yeele : "Fo sen na n ka tar zelemd n yaool n dat ne f suur faa n kaas n yeel ti Kirist vuugame ti ka sakde wa n sao f sen na n zelemd n yaool n ka rat n gom ne bamb ye".

Ti karem bumb nins sen maan Kirista b kaaba ne b vuugra suka namsda ned tagsgo. Wennaam sen sok sok-kanga wa wokda rig-noora bilf ti tond toe n bang bumb ning sen maana. La b sen yeel ti : "*Bamb sd n*

¹⁰¹2Korentramb5.21

duume, yaa ti b deng n siga tengd tengd " rat n yeelame ti boe ? Yaa soab ning sen sig-a wd n duh al n loog saasd fda, sen na yil n pid bumbdfda"^m. Sen deng a Zezi sen na n du arzana, b reng n siga "tengd tengre".

Wennaam rika ying sen tall zum, la ka ti ki maam ne yamb yel-wena ymg bal ye, la yaa ti *tinig b kuuma n sdm soab ning sen dag n tar kuum pdnga, sen dat n togs ti weng soabd pdnga.*¹⁰³ A wa a Daviid sen woog a Goliyat zabr suuga ti ling-a wa, woto me, a Zezi dika a Sutaan meng zab-teeda n tall n zab ne-a n toog-a. yaa bamb bal la yoalsd wennaam sen tume. Yaa bamb b ye bal n yolsd ninsaal ne a sug yembda la a zonda.

Bamb sen sig tenga tengre, ziig ning a sutaan sen dit naama zuge-soaba ruu saase, la b talla neb nins faa tall teeb ne bamb n ki wa, ti b tu ne bamb toogr kend puge. Mosa toee n puda toogr yun-kanga : kuum, fo toogra bee ye ? Kuum tooga yaa yel-wena, la yel-wena panga yaa tooga. La bark wennaam sen kot tond toogr a Zezi Kirist
« « 104
maasem yinga.

Zu-soaba tooga kuuma wakat ning b sen tar ninsaal yinga. Tond karemdame ti : la mosa Kirista vuugame... Bamb yaa sen ki-ba reenem-biisi.¹⁰⁵ Zu-soab a Zezi tuka sore, tu maam ne yamb na tu-a hal ti d ta arzana - ziig ning wennaam sen pid ne ziir la nonglem sen ka seta sen be wa.

¹⁰²

¹⁰³ Hebre 2.14

¹⁰⁴ 1 Korentramb 15.55-57

¹⁰⁵ 1 Korentramb 15.20

sen turn b bi-ribla ti b wa ki ra-pik zug maam ne yamb yel-wena yinga.

Yaa yamb sen na n leok a Zezi kuuma to-to wa n na n wilg yamb sen na n yi bumb ning wakat sen kon sa wa puge. Yaa wennaam nonglema n tuk sora, la b yeta yamb ti y reeg bumb ning bamb sen ko yamb nonglem la nimbaan-zoeer yinga.

- * Ad yaa nonglem kaseng n kit ti b segl tond faagra.
- » Ad yaa nimbaan-zoeer n tall bamb n wa ninsaalba nenge
- * Bok ning wennaam sen yed da-pika ziige wa yu zuleng wusgo
- * Nilbaan-zoeera da yaa wa kuilg koom
- * La b barka da kota zaalem
- * B yilma sugr n ko maam
- * Yaa Kalveer la mam suga sen dag n ye wa
- * Paam yolsgo.

A Luteer tagsa nonglem kasen-kang me yelle, la a sen wum bumb nins sen zind tengr n kit ti wennaam rum b Bi-ribla ti b wa ki maam la yamb ying Kalveera voore, a gulsame n yeele:

- » Yamb la mam tirlem,
- * Maam la yamb yel-wende,
- * Yamb deega bumb nins sen dag n ya mam denda
- * La y ko maam bumb nins sen dag n ya yamb denda.
- * Yamb lebga y sen dag n ka bumb ninga

sen turn b bi-ribla ti b wa ki ra-pik zug maam ne yamb yel-wena ymga.

Yaa yamb sen na n leok a Zezi kuuma to-to wa n na n wilg yamb sen na n yi bumb ning wakat sen kon sa wa puge. Yaa wennaam nonglema n tuk sora, la b yeta yamb ti y reeg bumb ning bamb sen ko yamb nonglem la nimbaan-zoeer ymga.

- * Ad yaa nonglem kaseng n kit ti b segl tond faagra.
- * Ad yaa nimbaan-zoeer n tall bamb n wa ninsaalba nenge
- * Bok ning wennaam sen yed da-pika ziige wa yu zuleng wusgo
- * Nilbaan-zoeera da yaa wa kuilg koom
- * La b barka da kota zaalem
- * B yilma sugr n ko maam
- * Yaa Kalveer la mam suga sen dag n ye wa
- * Paam yolsgo.

A Luteer tagsa nonglem kasen-kang me yelle, la a sen wum bumb nins sen zind tengr n kit ti wennaam turn b Bi-ribla ti b wa ki maam la yamb ymg Kalvesra voore, a gulsame n yeele:

- * Yamb la mam tirlem,
- * Maam la yamb yel-wende,
- * Yamb deega bumb nins sen dag n ya mam denda
- * La y ko maam bumb nins sen dag n ya yamb denda.
- * Yamb lebga y sen dag n ka bumb ninga

* Ti mam toe n lebg m sen dag n ka
bumb ninga.

Wennaam nimbaan-zoeera yinga, yamb sa n yell a zezi ti
y yaa yel-maanda la y ka toe n maan baa fi n paam sugri,
yamb sa n kiss id ne a zezi sen ki yamb yel-wena yinga,
la yamb sa n puus-b bark b sen ki yamb yinga yinga,
Zu-soab a Zezi na n kaaba yamb woto : "Mam yii m ba
wd puge, la mam waa duni puge. Mosd, mam na n yi n
basa duni wd, la mam lebda m ba nenge... Mam na n ti
segla ziig ydmb ying... mam na n lebg n wa peega
ydmba, ti ziig ning mam sen bee, ydmb me na n bee"¹⁰⁷.
A Zezi paka ri-noora ti teedb sid-sida faa na tu bamb b
toogra puge.

**Sen na yilg n song yamb ti y wum-paalga ne
bamb nonglema pass panga, wennaam segla kuun
yamb yinga. Kuun-kang me yaa a Zezi kuum da-pika
zuga n wa-ne wa a sen wan e yamb yel-wena sugra..**

Sen deng a Zezi sen na n loog n bas b
karen-biisa, b yeel-b lame yaa : *Mosd, mam lebda sen
tum-a maamd nenge...*^{ws} *La mam na n kosa m baaba, la b
na n kooydmb Bsls a to... Sidsugd...*^m *Mam sen na n
loogd n na n tall yood ne ydmb n yuda, bala, mam sd n n
ka keng (soab ning sen kot pdngd) ka na n wa ydmb nenge
ye. La mam sd n kenge, mam na n tum-b-la ydmb
nenge...*¹¹⁰ *Bamb na n waooga maam.*^{1"}

¹⁰⁷ Za 14.3

¹⁰⁸ Za 16.5

¹⁰⁹ Za 14.16

¹¹⁰ 1 /: i

Za 16.7

^{1H}Zal6.14

Mos-mosa wa, a Zezi paamda waoogr arzana. Sen deng toogr ning b sen na n paam da-pika zuga, a Zezi puusa ba wa n yeele : Tuumd ning yamb sen ko maam ti m maana, mam n same. Mosa, m ba, waoog-y maam yamb nenge ne waoogr ning mam sen dag n tar yamb nenge ti duni nan ka be wa.¹¹²

A Zezi sen maan b tuumd teng zug ka n sa la b leb arzana poore, wennaam sen .ya ba wa wilgame ti b suur yaa noog ne tuumd ning sen maan da-pika zuga. Elohim wilgame ti b na n sak n deega a Zezi sen ki yel-wen-maanda ziige wa, ne b sen rum Sug-song ti b wa n keng taoor ne tuumda teng zuga. A wa wennaam sen ya ba wa sen turn wennaam sen ya bi-ribla Betelhem ti b wa n ki da-pik zug daar a ye yamb ziige wa, wo to me, b tuma wennaam sen ya Sug-songa Pantekota daar, ti b wa puk bamb panga teng zugu.

A Zezi paamda waoogr teed ning faa sen faa sen teed ne a suur faa, la a ya sor wennaam nonglema sen tuud n pukde wa puge... Sug-songa b sen ko tonda pudda wennaam nonglema tond suya puse. "³.

Wennaam nonglema waa hal yamb nenge, ziig ning yamb sen be wa, la ka ti faag yamb bal ye, la yaa sen na yil n tall yamb n sus neb wusg a tab vum.

n-ye, hakuka, wennaam nonga maam wa b sen nong yamb SID-SIDA.

¹¹² Za 17.4-5

¹¹³ Rom damb 5.5

SAPITR A 8

NED YITA A WAN N LEBG WENNAAM YIRA NEDA ?

Yuum tusr la kobs-wae la pis-naasa singr wakate, logtoemda paama toogr wusg nina weed n manega weenge. Toogra paama pang hal ti b toe n yak ned sen ki t'a nin-biy ket n ya soma n ti ning zones nine. Logtor a Sangstser sen be arzan mosa wa togsa tond bumb ning sen maan ye pipi ned sen paam ti b ning nin-bi a nine wa poore.

Sen deng windga pukr soma, Doktesr yaaga neb a yiib n keng Surrey sen be Angilintera kunkube wa. Ned a yembr bamb suka dag n yaa zoanga, la ned a to wa yaa tip ning sen weed a nin a yiiba n tibsaa. Weedga zuge, b dag n luda nina soab nin ne peela soma sen na yil ti veenem da ta-b ye. Yu bilf-bilf la b boog-ba. Bilf-bilfu, paga nin sing n sakd n deegda veenem la a suura yu noog wusgo. Wakat bilf bal sen deng windga pukri, b laka yaoleem peenda sen dag n lud a numa.

Baraare, windga neerem da ka toe n yug a woto ye. Windga da woka a nif n get nin sen ne teka. Lika tara loogre, ti tusa vaad lebgd veenes yibeoog neera. Liuuli ra longda mooda sen yagd ne meenema n baood b no-soaka. Bumb ning sen maan wakat kong la a sen maand to-to wa dag n zemsa zang ne pug-kong sen sing pipi n na n ya wa.

Paga nintam sigda a yage wa, la a yeelame yaa : "Sida, yamb da mak n na bilga maam a sen dag n ya to-to, la mam dag n ka toe n tags n bang t'a neerma ra taa woto ye". Re poore, a zinda su n gest bumb nins wennaam se naan ti ya neera.

Nad sa n nan ka ya miuugu, yamb na n bilga a soaba wan-wan t'a bange ? wall y yi wan n bilg ned nin sen mum wmdg luus sen wend a soaba? Ka toe ye. Gom-biis nins b sen tar n bilgd neer nins nin san yata ka tar yood ne neb nins ka tar bumb n na n teeg n maka ye. Gul-mit sen gul bumb ninga, wall ned neng neere, wall teng sen dig f taoor neerlem ka bumb sen toe n wilg ne buur sen yit noore ye. Kal nif ya bala.

D toee n yeela woto suga yel weenge. Daar a yembre, mam sen gomd ne ned sen zamsd logtoeemd n kolg saabo, mam makame n na n wilg-a wennaam nonglem neerrem sen yq to-to. La leoka maam yaa : "Mam yaool n nan ka ya-a ye". Mam wuma a sen yeela voore, la mam kenga taoor bal n gom ne-a. "Ayo, leokra sa n dag n ya lebend ne fo sen yeela da na n linga maam, bala, fo yaa wan ed sen be ro-lik puge. Mam mii a sen ya bumb ninga, bala, mam me vumda a puge. La mosa, mam yii be n vi ziig ning wennaam nonglema sen yagd wa windga. Mam yeel-a lame yaa : "Daviidi, fo sa n dat n wum wennaam nonglema voore, fo tog n yii ro-kang sen ya lika puge n paam n vumd bamb veeneme wa". Baraare, a Daviid yigimdame n kos Zu-soab a Zezi ti b ko-a sugr a yel-wena ylna la b ke a vume wa. Mam kon tol n yim bumb ning a sen yeel maam a yikra wakat ye : "Mam n ka toe n te tin a n yu neer a woto ye".

A wa yinga nina sen kitd tin ed bang bumb nins wennaam sen nana neera, woto me, suga puge yaab kidame ti ninsaal bang wennaam belma ne b panga la b nonglema sen ya to-to sid-sida. Ned sen ya zoang suga wesnge sa n gomd wennaam yelle, yaa ne su-saoong la d mikd ti sug yell ka be a goame wa ye.

Zu-soab a Zezi sen du arzana zuge, b tuniga ten-tumd a Za n wilg Laodise neba yell sen ya to-to veenega, ti sek yeesgo. B yeela tenga yaa : *"Fo ka mi... ti fyaa..."*

zoangye^{m4}. Yamb toe n tags ti zoang be n ka mi t'a yaa zoanga ? A Zezi sen wilg b yella n sa, b wilga tenga yella tun. Mam sagendafoom tifrān in kaam... mam nenge n ning f nind ti f toe n yd¹⁵. Turn ning b sen will-a t'a maana ya bon-kasenga.

Suga yaaba rata sug puge wedg n manege, la re yaa Sug-song tuumde.

Yamb pipi rogma yaa ying rogem, la a ka puk yamb suga bi y suuraa nin ye. Yamb sa n dat n yi suga puge lika puge n ke "wennaam ziird bdngr"¹⁶ veema puge, yamb tog n leb n doga rogem a yiib soaba. A Zezi yeela a Nikodem yaa : *Bumb ning ying sen dog yinga, la bumb ning Sugd sen dog yaa suga. Da yses ne mam sen foom tifo tog n leb n doga dog-paalgd ying ye*¹⁷. Bala,[^] *ned sa n ka leb n dog dog-paalga, a ka toe n YA wennaam soolmd ye*⁸. De, yamb sa n dat n yaa wennaam soolma, yamb me tog n leb n doga dog-paalga.

Yamb me yaa wa neb a taaba, ti y sen doga, viuug n be yamb puge wa wennaama weenge, la viuuga tog n yedame. Suga puge viuuga ka toe n yed ti ka ne Kirist belema ye. Yamb sa n deeg bamba, b kuuma na n woma biis yamb vuma puge. Bamb ka ki yamb yel-wena sugr kuun ying bal ye, la yaa ti yamb suura na yi ziiig me sen zems ti reeg bamba. Rendame ti yamb yel-wena reng n paam sugr ti bamb yaool n wa zind yamb puge.

Mam sen wa n gomd ne bi-bug a ye sen a ye sen ya Afirik ned ya Kirist-teeda, mam mikame ti yaa ned sen dag n tar ratem wusg ti gom a Zezi koe-nooga yell ne a tenga kom-busa. La mam sen tog n ko pasteer damb sen

⁴Venegr3.17

¹⁵Venegr3.18

¹⁶2Korentramb4.6

¹⁷Za 3.6-7

⁸Za 3.3

tat kobsi wennaam sebr zamsg semen ning sen pugd-a wa, mam yeel-a lame t'a wa naag tondp. Tinginga sen na n maan ziig ninga ne tond sen da gom ne tab ziig ninga tata kilo-ramb kobse, la mam keng-a lame n yeel-a ti baa ne sora sen ya ruda, bi a modg n wa. A Williyam sen wa n na n ta wa re yee wusgo, la a suura dag n yaa noogo a sen na n paam n paas a wennaam goama bangra yinga.

A Williyam dag n ka ke afirik ramb kaara sen negd neba n go ye. Ra yaa re bal la a toe n ke n paam n wa tinginga. Bumb a ye bal n da be a tagsge wa, yaa bumb ning sen guud yenda taaba tenge wa woto me, a Zezi da mime ti so-yend taa ning sen be ti yamb toe n tu n paam lagm-n-taar ne bamba, yaa ti ko yamb weer ti y suura paam yilgre. Sora yaa yamb yel-wena sugr kuuni, la a Zezi datame ti sora taoosg ziige, bi yamb paam vi-paalg bamb puge. Yamb ka toe n ka rat lagm-n-ta-kang yamb ne a Zezi suka ye. B nana yamb bon-kang yinga.

Yamb sa n mi ti Kirista vu yamb puge, yamb miime ti vum sen kon sa wa zoe n singa ka. Kirista belema wata ne "Paradi wa bek » yamb vuma puge «ti yamb toe n ke be".

Ad kaseto : wennaam koo yamb vum sen kon sa, la vi-kang bee bamb bi-ribla puge. *Ned ning sen tar-a Bi-ribld tara vum, ned ning sen ka tar-a Bi-ribld ka tar vium ye*¹¹⁹. De, a ka bon-lingr ti ya t imam zoa a Daviid sen kos a Zezi ti b maan-a sugr a yel-wena ying la b ke a vuma puge poore, a yeelame ti : "Mam dag n kon te ti na n yu neer a woto ye !"

LA YITA WAN-WANA ?

Wakat ning a Piyeer sen dag n gomd a Zezi vuma ne b kuuma la b vuugra yella, wennaam koo neb nins sen dag n kelgda ratem ti bang bamba. De, Sug-song maana

¹¹⁹Za5.11-12

bumb ning b sen maand dunda n kot yamba n ko bamba. B kelga a Piyeer sen yet bamb t'a Zezi sid yaa soab ning wennaam sen tuma. Bon-kang kitame ti b maan bumbu, la b sok ne suur faa yaa : "*Boe la tond na n maane* ?¹²⁰

De, a Piyëër leok-b lame n yeel ti pipi bumb yaa ti b tek yam n kos sugri. Teeb ning sen wat ne faagra yaa manesem me sen wilgd kis-sid la yel-manesem tekre. Bala, yam tekr sa n kae, teeb ka ye. F inaanda wa f yaa teeda, la a tska, la re.

Yamb sa n puus a Zezi bark ne kis-sid bal bumb ning b sen maan yam ying wakat ning b sen ki ra-pika zuga, rat n yeelame ti yamb yel-manesem ne wennaam la ne yel-wena paama tek-kasenga. Yaa wakat kang la Sug-song na n sing n wedg yamb n maneg yamba, ti yamb tagsga sing n yat yela ne yaab a to. Sa n ya sida, yam tekra voor rat n yeelame.ti tagsg tekre ». Sa n ya woto, ned sen dog dog-paalga tog n paama a tagsg ne wennaam yella la ne yel-wena yella tekr zang fasi.

Ne wennaam : yam tekra (tagsg tekra) todgda bilgr ne wennaam yella sen ka sida. Mam yaa neb Afirik sen zab suga wsenge ne b buuda minund sen ya bon-naands puusd minunda, n yo b tita neba taoore, b sen wenemd n wa a Zezi nenge wa yinga. Mam tara zo-ram me sen ya toogo, b beba sen didg-ba, hal ti b geneg b yoy n sak namsgo, b sen wenemd n bas b neba sen maand to-to la b wen-tuudma sen kUSD bumb nins wennaam sebre wennaam sen yinga. Teeb ning sen faagd-a wa yega tog n kee suur kaset sen pid puga, n mie t'a Zezi yaa wennaam, wennaam ning sen ya b yen taa sen ya faagda.

Ne yel-wena : yamb sa n ke faagra vum puge teeb yinga, yamb na n banga veeneg ti y yaa yel-wen-maanda, la y ya y su-saoonga. Yamb tagsga tekra (yam tekra) ne yel-wena yella rat n yeelame ti yamb ka na n leb

¹²⁰ Tuuma 2.37

n zi ti y yel-wena yaa wenga, la y yeel t'a ka yelle, la ti yamb tirlma na n faaga yamb ye. « *Tond tirlem tuumdfda wenda wa fu-regd* »¹²¹ somnem scab a wennaam nife. La yamb sa n wenemd n wa a Zezi nenge, yamb na n paama datem ti lak y mens ne bon-kaensa sen yamb vume wa n saam bamb suura.

Mams-y sodaag sen paam vuusg wakat b sen ko-a ti daar a yembre, a reeg ssb a yiib b sen guls-a : yembra yaa a zoa n guise, la to yaa a taor soaba n guise. Pipi sebra yaa a zoa n boond-a t'a wa t'a tara a yi-kaadem, la a yiib soaba yetame t'a lebg n wa sodaasa zake. Welg-kaseng n be boolg la yeel ti yaa tile ti maan suka. Ned toee n yaa yam goam n gom n todg n ka keng boll ye. La b sa n yeel yamb ti yaa tils ti maane, bumb a yiib bal n be yamb taor ti mane : yaa ti sak noore, wall n yi no-kusda.

Wennaam sen nong yamba ymga, la b sen mi yel-wena na n saama yamb vuma, b ka kot yamb ti y tek yam n kos sugr ye. B yeta yamb ti y tek yam n kos sugri. Wakat ning a Poll sen baasd a goama wakat ning a sen gomd ne Aten gom-minim damba la a sosd-n-taasa, a yeel-b lame yaa : *Mosd, a moonda nebdnda n yete ti b tog n teka yam n kos sugri*¹²² Yamb naaga neba faa wa. Bon-banda yaa ti wakat ning yamb sen wenemd n bas y tags-kegr yamb sen dag n tar ne wennaam yell la y meng yel-wena yella la y sen wenemd n wa y Zu-soab la y Faagd a Zezi nenge wa, Sug-song *kitame ti yamb paam ratern la pdn-toog wa sen zems bamb raab sen zems zdnqd*.¹²³ Yowa yaa kaabg neb nins sen dat n tek yam n kos sugr la b maan wennaam daaba ymga. Yaa woto la yamb vuma na n yeeg n ta ziig ning wennaam sen data.

¹²¹ Ezayi 64.5 ¹²²Tuuma
17.30 ¹²³Filipramb2.13

Teeb tubr wumda wennaam koseg wakat ning b sen yet yamb ti y maan bumb y sen teed ti ka toe n maana. Sen paase, teeb wumdame ti wennaam ka yet ti yet tin ed maan bumb n ka ko a soaba pang ti toog n sak ye. Bumb nins ninsaalb sen ka toe n maana, wennaam toeeme¹²⁴. Mam sa n kuund n paasde, mam mikdame ti wennaam nonglem toay-toya mam ko-yuudu. Yel-wen-maandb sen segd ne bumb nins bal yaa buud la kuum. **Wennaam yaool n zamsda tond ti teeb n ya sor tond yel-wena ne sugr ning bamb sen kot tonda suka, ti neba na bang ti wennaam yaa tirg wakat ning b sen kitd tin ed ning sen teed a Zezi wa lebg tirga¹**. Tond teebe tog n yebga tuum ning a Zezi sen maan da-pika zuga zugu. Sa n yi woto, yamb toee n deega a Zezi y vuma puge, la yamb sen na n toog n yeel bumb ning bal yaa "Bark Zu-soaba". Yowa yaa teeb gomde.

Yaa veeneg ti wennaam mime ti yamb baooda bamba, bala, yaa bamb n ning ratem kang yamb puge, la yaa bamb n taet yamb bao-yakem o nao-yakemde. Baooba yamb sen dag n baood y toora tog n tek n lebga sokr y meng yinga : *"Zezi. soab ning sen boond ti Kirist, boe la mam tog n mane ?"*²⁶ Wennaam koo yamb datem, la lebga vum bi kuum yelle, la tuuda ne yamb sen na n leok leokr ninga. Yaa re bal la yam-yak-kaseng yamb sen tog n yak y vuma puge.

Sa n wa wend bumb a yiib n takd yamb ti y be suka, yowa ka bon-lingdg ye, bala, wennaam sa n wa takd yamb b sene, bang-y ti za br n wata. A Sutaan ka rat ti yamb yi a zake wa ye. A na n maana a sen toe faa ti yamb da wenemd ne teeb n keng a Zezi nenge ye. La wennaam sebra yetame ti : *Wakat sen ta, mam leoka*

¹²⁴

Luk 18.27

¹²⁵Romdamb3.26

¹²⁶Matye 27.22

*foom. Fdagr dare, mam wa n songafoom*¹²⁷ Da maan-y maas ye, Reeg-y a Zezi mosa.

Toe ti yamb data ziig sen ya baan n na n yigimd wennaam taoor n puuse. Ning sen be taora toee n songa yamba. Mam gecnda yamb wa m zoa, la b boosda yamb ti yak yam mosa n deeg Kirista. Mam kota yamb me ti y guls y leokra la y tik y nug y yam-yakra tengre. Sen pugda, yeel-y ned tit i Kirist a Zezu lebg yamb Zu-soab mosa.

La ned ning sen teed bdm b kon paam ydnd ye^{12&}

PUUSGO

Wennaam, mam puusda yamb bark y sen nong maam baa m sen mi ti m yaa yel-maanda yinga.

Mam kota sugr m so-wensa ne m tuum-wensa ne yinga. Sen sing ne mosa, mam wenemd n basda bon-kaense, n wenemd n wat yamb nenge, ti yamb na lebg mam Faagd la m wennaam. Zu-soab a Zezi, mam puusda yamb bark bark ne teebo, yamb sen ki ra-pik zug mam ymga, n yao mam yel-wena yaooda yinga. Mam kota yamb mosa ti y maan-m sugri.

Zu-soaba, mam puusda yamb bark y sen wum mam puusga yinga, bala, y kii mam yinga. Mam kota yamb ti y wa ke mam vuma ne m suura puge n pa be. Mam deega yamb ti y yam am Faagd ne m zu-soaba.

Ne yamb songre, mam dat n togas neb nins sen gubg t'a maama t'a Zezi yaa Zu-soaba, mam Faagd la m wennaam.

¹²⁷2Korentramb6.2 ¹²⁸
!Pieer2.6

Mam sa n wa karem-y goama sen ya wennaam sebra, mam kota yamb ti y song-m ti m bangd yamb n paasde.

Zu-soab a Zezi, mam pegda yamb la m puusd-y barka, y sen kit mam lebg wennaam biig sid-sida, Sug-song sen dog yinga. Mam sid leb n doga rog-paalga. Zu-oab a Zezu, y barka.

Mosa, keng-y n ti togs-y ned bunib ning y sen niaan mos-mosa wa. Da yim-y ti b vu yamb puge la ti b kota yamb pang ning y sen tog n paam n toog n gom buamb yell la y vimd bamb yinga...

Fo sa n kis Zu-soab a Zezi kaset ne f noore, la fo sa n te f suur puge ti wennaam vuuga bamb n yiis kuum suka, fo na n paama faagre. Bala, yaa ne teeb suur puge la ned paamd tirlem, la yaa a sen kit kaset ne a noor la a paamd faagre¹²⁹

¹²⁹Romdamb 10.9-10

SAPITRA 9

LA RE ZUGE ?

Faagra paamda zaalem fast. Bumb ka be ninsaal sen toe n maan n paam-a ye. Yaa Zu-soab a Zezi n maan bumb faa.

Yamb sa n puusa puusg ning mam sen wilg yamba ne y suur faa (wall puusg sen wend woto), teeb ning yamb sen tar ne Kirista kitame ti yamb lebg wennaam biig sid-sida.¹³⁰

La mam teeda soma ti yamb na n soka y meng yaa : « La mosa wa m na n maana boe ? »

Sambg ka ye, ned sa n deeg Zu-soab a Zezi, Kirista wa a Faagda, a vuma ka leb n toe n yaw a panda ye. A soaba lebga ned sen vi wennaam yinga. Ned n yeel ne su-noog ti : "Noor ning sen paamd n keed wennaam soolme wa kota zaalem fasi. La ned ning sen paam-a faagr ti Kirist vi a puge wa, sard ning a sen sard yuum-tor yinga tara yood wusgo" la "ned sa n deeg Kirista ti b yi a Faagda, a tog n sid gesa bamb wa a Faagda, bala b yaa tond vuma faa soada."¹³¹

Kaab-kudga puge, b boonda wennaam ne yu-kaseng sen ya Adonayi, sen dat n togs ti "Mam Zu-soaba". Wakat ning a Piyeer sen gomd Zu-soab a Zezi yella, a gomd voor sen ya yembr ne sen bed Adonayi yuura puge wa. A sagenda teedba tin ed faa bang ti Kirista yaa a "Zu-soaba". A gulsame n yeel yaa : wilg-y y

¹³⁰ Za 1.12

^B Fransis A. Saefeer, G. Everet Koop M.D. (copyright)

suga pus ti wennaam yaa songo¹³² (sen dat n togs ti welg-y bamb tore, n zek-ba, n waoog-ba).

Lohorema yell lebend ne neba sen gomd ziig faa wa. B yetame ti lohorem yaa t imam tara noor ti maan m sen data, la a yaool n yaa ti paam pan-toog ti maan m sen tog n maana. Yaa re la yun-kanga gulsda ra yeta :

- * Zu-soaba, kit-y ti yi yamba
- * La re na n kitame ti m paam lohorem,
- * Modg-y maam ti m wa kis m rao-teeda,
- * Sen na yilg ti m lebg toagda.

Ned sa n wa boond a Zezi ti "m Zu-soaba", gomda bilgda yel a yiibu :

- a) Ti Kirista yaa ned a sen tog n sake,
- b) Yell ning sen be a zug yaa ti reeg koes b nenge la a sak-ba.

Wakat ning nekra sen dag n be ritg kireng Irlanda, neb tus wusg sen wa Kirist nenga wa tika b nug seb sen wilgd b yam-yakr zugu. Wennaam kel n teka zamaana neba nedemd zang fest. Puusg p'a, mag-y "teeb yam-yakre" sen wend wa m sen guls seb guls seb-vao-neng 92 (rectifier a la raise en page) puge wa.

Yamb sen dabd arzana, yamb sa n mik sora zug ti y ka na paam bumb nins wennaam sen bing yamb ying b sen ya kota yinga, yamb suur na saam wusgo. Bumb a ye n ka tar sambg ye : Scab ning sen vi yamb puge wa sekame ti seg makr nins faa sen na n wa yamb sora zuga.

Yuum wusg sen loge, mam banga bi-ribl a yembr sen tar zum baaga. Wakat kang t'a dag n tara yuum a yopoe, la kiis a tab faa, b tog n vudga a po-raooga n suit

¹³² 1 Piyeer3.15

um. Daar a yembre, logtor a yembr sok-a-la bumb ning ying sen kit t'a ka yabd wa kamb a taaba wakat ning peemda sen keed a poraooe wa. Logtora sok-a lame yaa : "ka zabd foom laa ?" A darill leokame n yeel yaa : "Zabdame se. La yamb ka wumd a voor ye. Yaa ti yaa tile ti peemda reng n piuug a Zezi nuga n yaool n ta maam." Teeb la woto !

Wa sen ya ne teeb la yamb deeg Zu-soab a zezi wa, woto me, yamb na n zamsame n bang ti yaa teeb me n kitd ti yamb toog n vumd vum sen noom wennaam. Dat n yeel ti yamb pipi teeb tuumda paka sor n ko yamb ti y toe n paam manesem sen ya teeb wakat faa renda. "woto yinga, yamb sen deeg Kirist a Zezi sen ya Zu-soaba, bi y kenbamb puge."¹³³

Sida, ten-tumd a Poll gomd yu kaenkae nins sen be Galasi soolme wa, n dag n makd n dat n vumd sen ya toor ne vum ning buud bamb sen tall n paam faagra. Sid me, bamb dag n singa b vum ne wennaama ne sor ning sen ya a yen taa n toe n tu wa, sen ya teebo. La kaoosg puge, b makame ti keng taoore, la yaa ne b meng tuuma.

Da maan-y wa Galasi teedba ye. Ayo, yamb sa n singd y kenda ne wennaam, rik-y zamsg bumb ning a Poll sen zams Balat-ramba puge : « Ad bumb a yen taa bat mam sen dat n b gomd ne yamb yelle : yamb sen wa n na n deeg Suga, yu tooga sakr ying bii, bi yu ne teebo ? **yamb ya n waooga woto laa ? yamb sen sing ne Suga, yamb na n baasa ne ying laa ?** »¹³⁴ Sok-kanga a sen sok n ka yas n guud ti b leok-a wa ratame tin ed faa leok leokr sen ya veenega.

Sen segde, teed sa n sing a kend ne wennaam ne teebo, a tog n kenga taoore. Yamb sen lebg vug Kirist puge wa wakat teka, wennaam datame me ti yamb na n

---

¹³³ Kolos ramb 2.6

¹³⁴ Galatramb3.1-3

bang ti yaa TEEB n ya soak bumb nins yamb sen tog n paama ne a soab sen vi yamb puge mosa wa pang sen seka suka.

Kirist a Zezi yuda bumb faa, la b ka welg ne yamb ye. B vu yamb puge, la ka yamb puge bal ye. Bamb sen ya wennaam yinga, la b vi yamb puge wa yinga, bamb toeeme n pids bumb nins faa yamb sen kota, la b yols yamb ne weoogr faa ne makr buud faa sen na n seg yamba.

Teeb kitame tin ed bang t'a teega Kirist ne a bumba faa. A wa mam sen teeg bamb n na n keng. Arzana (Kirist sen tuk mam yel-wena sibgr n kid a-pik zuga yinga) rendame me t imam teeg bamb vuma ne b panga sen be mam puge wa n toog n vum. Mam sen deeg Kirist ne teebe, yaa ne teeb bal me la mam toe n ken ne bamba.

Yaa Kirist puge la teed yat bon-somy nins a wennaam sen segl n bing ye wa. Tond sen be duni se ya regd la yel-wen ziiga puge wa, Kirista n kitd ti tond ya yilemde. Duni wa puge tond sen paamd makr la d zabd teeb zabra, bamb la toogr tond yinga. Zu-soab a zezi sen be tond puge yinga, bamb nonglema toe n tuniga tond kaseta n sus neb nins sen be b yembr tond duni wa puge la neb nins neb sen ka nonga. Vum a yen taa ning sen noom wennaam suur yaa Kirista renda. La bon-banda yaa ti « mosa, Kirista vu mam puge. »¹³⁵

Toe ti yamb sokda y meng sok-kanga :
"Mam na n maana wan ti bumb nins faa wennaam sen bing mam ying Kirist puge tall yood sid-sid mam vuma puge ? » Y tara buum ne sok-kanga, bala, welgkaseng n be teeb sen ya zuge bumb bal ti ya ninsaal tagsga bala ne

¹³⁵ Galat ramb 2.20

teeb sen tumd ti b ya wa suka. A leb n wilgda ned sen dat a suur faa n paam faa n paam teeb sen tumda. Leokra yaa nana bala. Yaa ti Kirist vuma tunig tond n tume, n leok tond zaame beoog ne bamba. Teed sid -sida « puusda bark » wakat faa.

D rik mamsgo. Bumb song a ye sen yud faa sen toe n maan n wilg y teeb ne Kirista yaa ti puus bamb barka, bamb sen ko yamb sugr wakat ning y sen kos bamb ti b ko-y sugri, ti ya veeneg y suure wa. Puus-y bamb bark b sen ko yamb sugra yinga. Puus-y Zu-soaba bark y faagra yinga. Puus-y Zu-soaba bark b sen vi yamb puge wa yinga. Markar sa n waw a, bi puus-b bark b sen toaagda yinga. D kums n yeel ti y puus-b barka, b sen lebgd bumb faa yamb ying wakat ning faa y sen dat bamb songra yinga. A Poll yeelame yaa : « *Teeb sd n kae, ned toe n ta wennaam yam ye,*¹³⁶ *La yamb sd n puusd wennaam bark ne teebo, yamb na n vumda vum sen noom wennaam* ».

De, wa Zu-soab a Zezi sen vi yamb pus mosa, ti nindaare yamb na n sakdame n maand bamb sen data, yamb na n paama su-noog ne wennaam sen na n tall yamb to-to n tall neb nins sen gubg yamba n wa b meng nenge.

« Zu-soaba, mam puusda yamb barka, yamb sen yam am tirlem, la m yam, la m yilemde, la m panga yinga. Yaa yamb nonglema n pit mam suura ne nonglem yel-wen-maandb nins sen menema yinga. Zu-soab a zezi, y barka. »

¹³⁶Hebre 11.6

Wakat ning yamb sen dikd sard ne wennaam
"teeb puge » wa, teeg-y ten-tumd a Poo gom-kanga wa :
« Mam toee bumb faa, aoab ning sen kot-a maam panga
¹³⁷
maasemymga ».

Bi wennaam sen so laafi, sen vuug-a piis pe-kum
kasenga ne kaool sen kon sa zum, tond Zu-soab a Zezi
wa - kit y yi neb sen toe n maan sen ya neer, bamb daab
maaneg yinga. B tall Kirist a Zezi n maan tond ti d yi neb
sen maand sen maand sen noom bamba, ti bamb paam
waoogr zamaan o zamaana. Ammina.¹³⁸

¹³⁷Filipramb4.13 ¹³⁸
Hebre 13.20-21

MAM SARDO

1. N wenemd n bas wen-naandsa n sak wennaam ning sen vi la sen ya sida. (1 Tesalonik ramb 1.9)
2. wennaam zeka a Zezi ne b ntg nuga, n kit ti b lebg Na-biig la Faaeda, n na n wa ne yam-tekr la sugr yel-wana yinga. (Tuuma 5.30-31)
3. bala, Sug-song b sen ko tonda kiiga wennaam nonglem tend suya puse. (Rom damb 5.5)
4. Guls-somya faa yaa wennaam n ko, la a bee bark zamsg yinga, ti wilg ned a kongre, ti rems neba, ti wilg tirllem se ya a soaba, ti wennaam ned na bi n segl n sa ti maan tuum-song faa. (2 Tumote 3.16,17)
5. yamb neba na n yu mam neba, la yamb wennaama na n yu mam wennaam. (Rut 1.16)
6. sid me, fond ned ba a ye ka vi a meng ying ye, la ned ba a ye ka kiid a meng ying ye. Bala, tond sa n vi, tond vu Zu-soaba yinga, la tond sa n kiide, tond kiida Zu-soaba yinga. Ti tond vume ti d kiidame, tond yaa Zu-soaba renda (Rom damb 14.7,8)
7. Yak-y ned ning yamb sen dat n tu wa runda... Maam ne m yira ramb ye, tond na n tuu Zu-soaba. (Zozoe 24.15)
8. Tond manesem ne yamba, la sen yud faa duni neba yi ne somnem la ne pu-sid sen yit wennaam nenge, la ka yi ne ninsaal ying yam ye. (2Korent ramb 1.12)
9. yamb neba pida ne sakr ne suur faa daar ning yamb sen tigs y tab-biisa. (yun-song 110.3)
10. Anna n na n welg tond ne Kirist nonglema ? Toog bii ? Namsg bii ? Su-saoong bii ? Kom bii ? Naong bii ? Yel-pakr bii ? Suug bii ?... La bon-kaens, tond yaa toagdb hakuka. sen nong- a tonda maasem yinga. Ti, mam suur kssma, ti baa kuum wall vum, wall malek-ramba, wall rim-damba, wall bumb sen be, wall bumb sen wata, wall paens ramba, wall zantlem, wall zulum, wall bon-naands buud faa kon toog n welg tond ne wennaam nonglem sen be tond Zu-soaba Kirist a Zezi puge wa ye. (Rom damb 8.35-39).

Yamb sa n data ssongr wesnge n paase, wall y sa n datame n paam wennaam sebr zamsg sebr ti y be y ziige n zamsde, guls-y n tum-y:

Trans World Radio

06 BP 2131 Abidjan 06 Cote d'Ivoire

Telephone: (225) 22 49 03 01

Fax: (225) 22 49 03 02

Email: [info\(5\)twrci.org](mailto:info(5)twrci.org)

Wall aders ning sen be-a karg n gubga puge

Yu wakat ning a Risaar A. Bennett sên wa n zâmsd tens rot meeb yellâ la a wênnaam pângâ, ti rê tek a vum zâng fast. A sên dag n tumd Â ngilinteer têng a yembr yîngâ, a ti lebsa a tuumdâ la a kêng Etazuni n ti zâms wênnaam yelle.

Yuum sên yud pis-naas mosâ la a Bennet saad n moond neb kuung wênnaam sebrâ koces ti nebâ sûur noom ne-a la a ka geend a meng wa pasteer ye. Yuum-kâens pûse, d'wumâ b'kocoes radio sên boond ti Trans World Radyo la Far East Broadcasting Corporation, ti Erop la Afirik ne Azi la Amerik sukâ râmb ne latin dâmbâ wumdê, yuum pig la a nii.

B sên yi kâademâ teka, yuum pis-tâ mosâ, a Risaar ne a Doroti naaga tab n tumd b Soaad la b Zu-soabâ yîng ne s û -noogo. A Doroti zînda a sidâ seegê n tume, la a tuma pagb suk ne a meng yalê tit all yôod wusgo.

Sên ka kaoose, b têga b tuumdâ sên ya zâmsg tuumdâ ti ta têns la neb b sên dag n nan ka kêng b nengê ye. Wakat ning b sên dag n saagd têns nins sên nan be yêeger sor zugâ, b sù yâ pida ne sânoog wakat ning b sên yâ ti neb wusg wusg tara ratem sugâ yel weengê ti ko-yûud tar-bâ yîngâ. La b sên yât nebâ naongâ ne komâ la b sù-sâoongâ, rê mi n boogâ b sù-noogâ. Yaa nonglem ning b sên tall nin-kâens yîngâ n kit ti b ning tumd sên boond ti EPAFORDIT TUUMDE, sên na yil n b deeg bûmb nins arzogsâ râmb sên tar sugâ weengê râmb sên tar sugâ weengê la teedâ weengê n tall n taas neb nins sên ka tar baa fi wâ.

Baoosgo, a Bennet râmb sûur yu noog b sên yâ ti têns nins sên nan be yêeger sor zugâ râmb sâ n yâk b toogo, têns nins sên tar maaneg pângâ neb me tara ratem b sûyâ pus ti paam lagem-n-tar meng-meng ne wênnaam. Nin-kâens neb wusg soggsda b mens sogsg wusgo.

Rê yîngâ leokr bee sên zems reegr n kêed ne vumâ sok-kâsems sên yud fâa wâ bii ? A Risaar Bennet sûur kaset yaa ti yaa wênnaam mengâ n wa ne leokdsâ

Mam yeta neb nins sên kênd vumâ sor sên ya toog la namsg zîigâ zugâ ti b karem seb-kângâ sên ya sor wilgdâ. A na ninga yâmb so-sôngâ zugu, sor ning sên tees-a zî-sôngê wâ, n kit ti yâmb baoobâ yi bûmb a yen tâa sên be n ya sômâ wâ.

David BARNES

Sâ n ges neere, dê yîngâ wênnaam ka soab ning sên wat ne tagsg lengr ninsaalbâ yîng wakat fâa ? Yu wotô t'a R. Bennet gom a yell ne pângâ. B leba bark sênka tõe n mak n bilg yo.

André THOBOIS

ISBN 2-85509-085-7

WENNAAM BAOOBO